

sertius

Bedrijfszeker milieu- en veiligheidsadvies

- Remy-Toren, Vaardijk 3 bus 202, 3018 Wijgmaal (Leuven). Tel (016) 31 70 80
- Deinseseesteenweg 114, 9031 Drogen (Gent). Tel (09) 321 77 80
- Centre d'Entreprise et d'Innovation, Chemin du Cyclotron 6, 1348 Louvain-La-Neuve. Tel (010) 39 00 80
- Website: www.sertius.be — E-mail: info@sertius.be

Gille
Van Burm
Vangeenberghe
& Partners

Juridisch advies — Bodemsanering — Audit — ISO 14001 — OVR-SWA VR — MER —
Milieucoördinator — Due Diligence — Ruimtelijke Ordening

De kunst van het sanitair

Geberit Monolith

■ GEBERIT

Wanneer je aan renovatie denkt, heb je zelden gebrek aan ideeën. Dankzij de modulaire structuur kan deze sanitaire module worden geïnstalleerd zonder bouwtechnische aanpassingen. Er wordt een compacte sculptuur tussen de muur en het porselein gecreëerd. Geberit Monolith biedt een oplossing om je badkamer te vervangen door een fascinerend kunstwerk. Hedendaagse kunst voor je badkamer. Makkelijk te plaatsen in bijna alle bouwsituaties.
Meer informatie over Geberit Monolith: → www.geberit.be

Verantwoordelijke Unité 2012-2013:

Laura Ysenbaardt

Medewerkers:

Liese van Aert, Daan Janssens, Pieter Van Elst, Valérie Dhaese, Wouter Antonissen, Bert Collijs, Nico Van Orshoven, Nouchka Schrevels, Els Pieters

Existenz VTK vzw (Blok 6, Studentenwijk Arenberg 6/0 - 3001 Heverlee)

Voorzitter: Ruth Heirman

Vicevoorzitter: Matthias Vanhoutteghem

Beheerder: Sarah Jacobs

www.existenz.be

Vlaamse overheid

Met de steun van KULeuven en Departement ASRO

U unité

I ② 3

Op het moment dat u deze eerste bladzijde van de tweede Unité openslaat is de Existenzweek volop aan de gang. Deze week is telkens opnieuw het hoogtepunt van een Existenzjaar en dat zal dit jaar niet anders zijn. Dit jaar gaat Existenz 'off the grid'. We strijken neer op de tweede verdieping van de Bottelarij, zo'n 14 meter boven de grond slaan we hier ons kamp op. Een hele week lang worden workshops georganiseerd die ons laten kennismaken met nieuwe technieken en materialen.

De bottelarij vormt daarnaast ook het perfecte kraaiennest om een kritisch debat te houden over de ontwikkelingen aan de Vaartkom, ongebonden, maar er toch midden in. Met een installatie, die het resultaat is van een samenwerking tussen Existenz en Gijs van Vaerenbergh, nodigen we bezoekers uit de ruimte anders te beleven. Bovendien geeft een zesdelige lezingenreeks ons de kans om onze blikken te verruimen. Met een panoramisch zicht over Leuven is het café/atelier het decor voor gezellige momenten, verhitte discussies en creatieve uitstulpingen.

In deze tweede editie van Unité proberen we op dit thema van de Existenzweek aan te pikken in de bredere zin. Zo zal het thema-artikel de tendens van de pop-up stores bespreken en een licht werpen op de confrontatie tussen tijdelijke en blijvende architectuur. 'Buiten de lijnen' zal dan weer in het teken staan van do-it-yourself met een heuse handleiding om zelf je eigen meubel in elkaar te knutselen. Verder heeft Unité niet minder dan Vincent Van Duysen kunnen strikken voor 'AHA' en reizen we naar Valencia voor een flinke dosis Spaanse cultuur.

Wederom veel leesplezier!

Het Unité-team.

4-5 | AHA

6-7 | IN DE KIJKER

8-9 | (T)HUISWERK

10-11 | THEMA

12 | COLUMN BRUNO DE MEULDER

13 | PRIKBORD

14-15 | REPORTAGE

16-17 | BEELD

18-19 | VOORSTELLING WEEK

20-21 | OP EIGEN BODEM

22-23 | OP VISITE

24-25 | GRENSOVERSCHRIJDEND

27 | BUITEN DE LIJNEN

28-29 | ERASMUS

30 | TRAINSPOTTING

31 | CARTOON

AHA

VINCENT VAN DUYSEN VINCENT VAN DUYSEN ARCHITECTS

In de Nationalestraat te Antwerpen bevindt zich het Mode Museum, een wit hoekpand dat opvalt door zijn onopvallendheid. In dit ontwerp van Marie José Van Hee richtte Vincent Van Duysen de Copyright bookshop in. Toen ik er voor het eerst een voet binnenzette, sloeg de ruimte me in mijn gezicht en was ik op slag fan. Als de deeltjesversneller het mysterie van het heelal oplost, dan doet deze boekenwinkel dat voor de architecturale ruimte: ze legt in de simpelste verwoordingen het ontstaan ervan glashelder uit. Wat doet u hier eigenlijk nog? Spring de trein op en ga aan den lijve ondervinden wat ik hier anders langdradig zou beschrijven. Ahja, vergeet uiteraard uw Unité niet!

VVD ACHTERGROND

U: Waarom bent u architect geworden?

V: Dat was geen bewuste keuze, ik kom namelijk uit een rechtenfamilie. Maar ik was wel van jongs af aan creatief bezig. Wat me aansprak waren de plastische kunsten, tekenen, fotografie,... Ik heb dan uiteindelijk bewust voor architectuur gekozen omwille van het multidisciplinaire karakter.

U: Wat heeft u gestudeerd? Gingen de studies vlot?

V: Ik heb gestudeerd aan St. Lucas Gent. Dat was een opleiding van vijf jaar die ik, wat de creatieve vakken betreft, vlot en met glans doorliep. De mathematische vakken konden op minder enthousiasme rekenen en waren niet meteen mijn sterkste punt. (lacht lichtjes)

U: Bij wie of welk bureau heeft u stage gelopen? Heeft u nog voor andere bureaus gewerkt voor u uw eigen bureau oprichtte?

V: Tijdens het afstuderen werkte ik al aan een paar projecten in samenwerking met mijn professor Monique Stoop. Mijn stage deed ik in twee bureaus in Milaan, Cinzia Ruggeri en Aldo Cibic-Sottsass Associati.

VVD ARCHITECTUUR

U: U heeft voor het Belgische bedrijf BULO een aantal bureaumeubels ontworpen. Wat voelt u zich het meest architect, interieurarchitect of meubelontwerper?

V: Ik maak daar geen onderscheid in. Mijn beroep is meer dan ruimte creëren. Ik benader het meubel zoals ik een gebouw benader. Het omgaan met al deze schalen maakt mijn métier vollediger.

U: Uw ontwerpen worden vaak omschreven als minimalistisch of puristisch. Wat is of wat betekent minimalisme voor u?

V: Ik wil mijn werk niet categoriseren. In mijn ontwerpen zoek ik naar de essentie van ruimte. Ik probeer ze zo zuiver mogelijk te houden. De Copyright bookshop heeft bijvoorbeeld een dubbelhoge ruimte waardoor het daglicht kan binnenkomen via mooie, hoge raamopeningen. Het is in zekere zin een oefening op de ideeën van Adolf Loos. Minimaal ornament werd er nagestreefd. Decoratief zijn enkel het Spaanse marmer en de boeken. Maar het is niet zo dat Loos een referentie is in al mijn werk. Mijn werk wil in de eerste plaats tijdloos en duurzaam zijn.

U: U wil dus liever geen stijl opgeplakt krijgen. Toch zou ik durven stellen dat uw houding tot de trappen in Copyright renaissancestisch van inslag is.

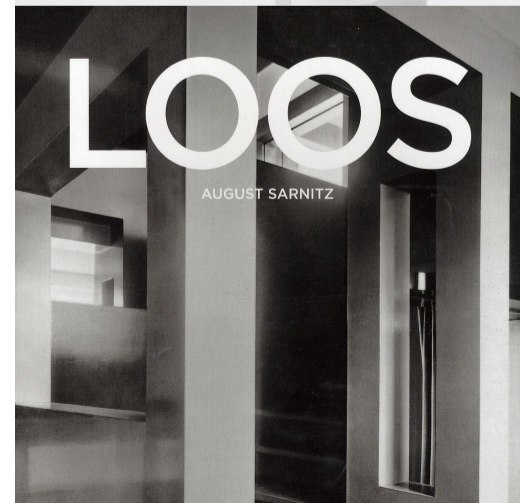
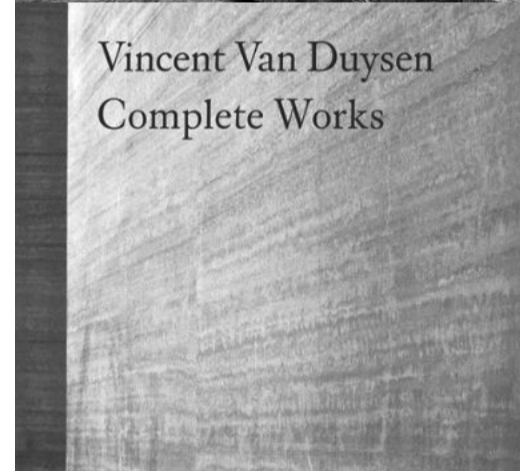
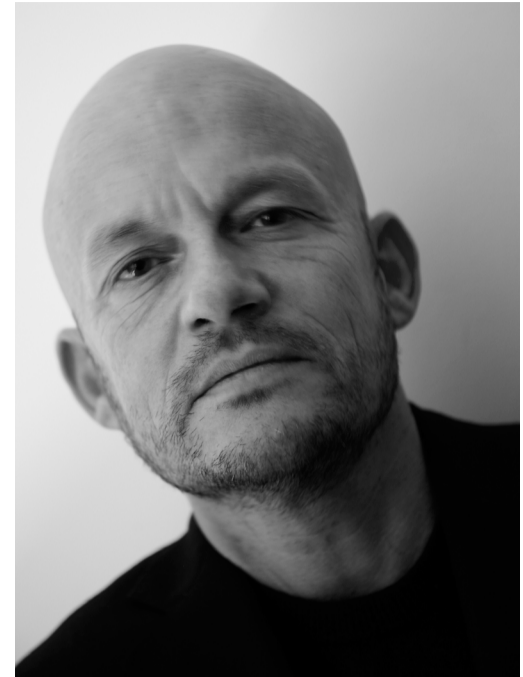
V: Het is waar dat de trap een belangrijk element vormt in een ruimte. Het moet een beleving zijn. Ik probeer daar altijd iets speciaals van te maken.

U: Waar haalt u uw inspiratie? Zijn er enkele waardevolle referenties die u ons kan aanbevelen?

V: Ik haal mijn inspiratie niet specifiek van 'iemand'. Ik haal ze vooral uit het dagelijks leven. Uit boeken, films of reizen. Ik ben een echte boekenwurm en verdiep me graag in mooie kunst-, meubel- of tuinboeken. Een goed boek is één met een authentiek onderwerp, want dan kan het me gemakkelijk inspireren.

U: Hoe ontwerpt u? Schetsen, computer, maquettes,..?

V: We gebruiken zeker geen computer voor het ontwerpen. We doen het liever via 'old school' schetsen. Vaak is het zo dat ik een primitieve schets maak of verbaal een ruw idee zet en dat mijn team het dan vertaalt in architectuur. Ik waak erover dat het een 'Van Duysen' blijft.

1. Vincent Van Duysen, © Hilde Peleman 2. Copyright Bookshop, Antwerpen 3. Complete Works 2010 4. Gaston Armchair 5. Adolf Loos 6. Men's Shoe Gallery, Selfridges London 7. Jeugdherberg Pulcinella, Antwerpen 8. Paviljoen voor Kortrijk Interieur 9. Eigen woning 10. Dom Hans van der Laan, klooster te Vaals.

U: U hebt net de 'Men's shoe gallery' bij Selfridges in London ontworpen. Houdt u van mode? Heeft u de ambitie om ooit nog eens mode te ontwerpen of blijft het bij architectuur en design?

V: Ik hou van mode. In mijn jeugd was ik misschien meer modebewust, maar nu houd ik het bij een aantal goede basisstukken. Maar mode ontwerpen is zeker niet direct mijn ambitie.

U: Hoe belangrijk is de opdrachtgever voor u?

V: We proberen huizen af te leveren op maat van de klant door middel van een aantal goede gesprekken, waarin die diens wensen zo scherp mogelijk aflijnt.

U: Begint u elke keer 'tabula rasa' of kan u een oud concept recycleren?

V: Elk project is uniek. Onze opdrachtgevers zijn verschillend, dus zijn onze projecten dat ook. Naast België hebben we ook veel in het buitenland, eigenlijk is het zelfs fifty-fifty. De verschillende culturen zorgen ook dat we dikwijls eerst de lokale bouwpraktijken bestuderen.

U: Welke thema's houden u bezig?

V: De privéwoning en dan meer bepaald de residentiële woning. Er zijn weinig architecten die daar op een zeker niveau mee bezig zijn. In een landwoning is de relatie heden/verleden interessant. Eigenlijk interesseren een heel aantal thema's me, van deurkruk tot kantoorgebouw. Het stedelijke vind ik het minst interessant.

U: Welke eigenschap van uw werk geeft u voldoening?

V: Het is een continu creatief denkproces in samenwerking met het team en de klant om tot een gepersonaliseerd eindpunt te komen. Ik haal veel voldoening uit een tevreden klant. Daarin schuilt de uitdaging van het project.

U: Wat is het belang van de eerder zeldzame materialen waar u mee werkt?

V: Het zijn in de eerste plaats natuurlijke materialen. Hout, natuursteen,... Ik vermijd synthetische materialen.

U: Wat is het idee achter het paviljoen op Interior Kortrijk?

V: We maakten dit jaar voor de derde keer het paviljoen voor Carrières du Hainaut. De eerste keer was het thema 'het ontginnen van natuursteen'. Het tweede was een Serrachtige installatie waar we met verschillende mogelijke texturen werkten. Dit jaar maakte we een plan met vrijstaande muren waarop een koepel rust die binnenin belegd is met bladgoud. De blauwe hardsteen bewerkten we op verschillende manieren zodat we verschillende texturen verkregen. Het was een ode aan architectuur én bracht de bezoekers in contact met het materiaal en haar mogelijkheden.

U: Wat betekent duurzaamheid voor u?

V: Duurzaam betekent voor mij tijdloos en mooi, dat het ontwerp mooi blijft bij het verouderen wars van alle tendensen. Naast materialen, wil ik ook het belang van de ambachten benadrukken. De kennis om met de natuurlijke materialen om te springen verdwijnt. Maar vakmanschap kan juist door haar diepgaande kennis van de materialen toepassingen maken die langer meegaan. Deze natuurlijke materialen krijgen in de loop van de tijd een waardevolle patina die het mooi verouderen toestaan.

ARS ARCHITECTURA

U: Is architectuur volgens u heel de gebouwde omgeving of is het eerder een soort verzamelnaam voor meer poëtischere gebouwen, en waar plaats u uzelf in stelling?

V: Architectuur is voor mij allesomvattend, daar hoort ook effectief de banale woning bij. Ik ben een architect die niet enkel de kwaliteit van het wonen wil bevorderen, maar ook verrast wil worden. Ik probeer architectuur te verheerlijken.

VVD LEVEN

U: In wat voor woning woont u zelf? (renovatie, loft, vrijstaand,...) Was dit een bewuste keuze?

V: In een meesterwoning uit 1870. De uitdaging bestond hierin de zeer brede gevel te combineren met de nieuwe indeling die ik voor ogen had. Ik vertrok van het strippen van de bestaande ruimtes, dit betekent dat ik elk overbodig element verwijderde. Vervolgens zocht ik zuivere ruimtes en interessante doorzichten op. Ik wou een keuken aan de patio en stelde een neutraal materiaalpalet samen.

U: Zijn er actuele projecten van collega-architecten die uw aandacht trekken?

V: Ik ben wel into hedendaagse Japanse architectuur. Maar ik hou ook van het werk van Tadao Ando, Peter Zumthor, Alberto Campo Baeza, David Chipperfield, Claudio Silvestrin, Paulo Mendes da Rocha, Marcio Kohan en Aires Mateus, om er maar enkele te noemen. Dichter bij ons smaak ik zeker de ontwerpen van Marie José Van Hee, Robbrecht en Daem, Juliaan Lampens en Dom Hans Van Der Laan.

U: Architectuurbestemming die u ten zeerste kan aanraden?

V: De laatste architectuurtrip die me echt verraste was Palm Springs. Ik bezocht er woningen van Lautner, Neutra, Albert Frey, Schindler, Koenig en Frank Lloyd Wright. Ik moest toen toch vaststellen dat ik een modernist ben, of beter, dat mijn attitude modernistisch is. Maar Brazilië is ook fascinerend. Ik ontmoette er Paulo Mendes da Rochas en kon het werk van Oscar Niemeyer ervaren. Voorts raad ik Zwitserland en Portugal aan als interessante bestemmingen.

U: En de laatste vraag. Stel, u heeft nu een uur vrij, wat gaat u nu doen?

V: Goh, ik denk dat ik dan zou gaan sporten.

U: Een gezonde geest in een gezond lichaam?

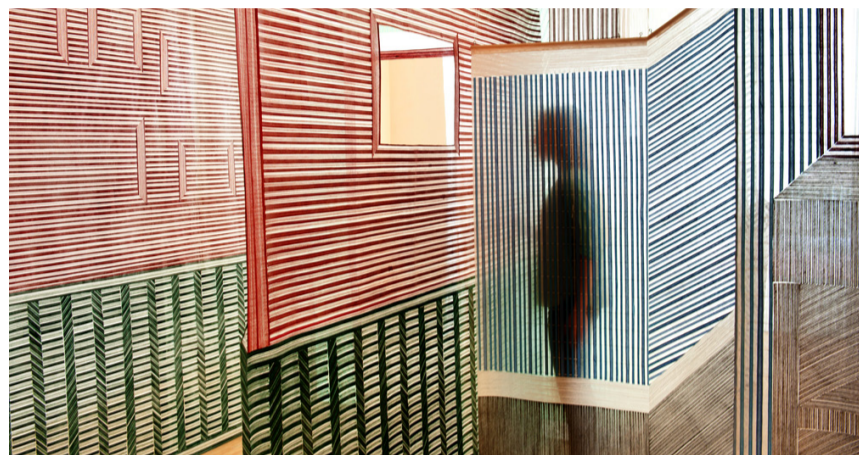
V: Absoluut.

Tekst Daan Janssens

TEGENDRAADS

Tegendraads is een opmerkelijke tentoonstelling van de Nederlandse 'textielontwerpster' Wies Preijde. Zij ontwierp een installatie bestaande uit wanden van fijn geweven garen. De combinatie van verschillende patronen, kleuren en gangetjes geeft de bezoeker het idee dat men door een transparant huis wandelt. Op die manier creëren de wanden een zogenaamd 'trompe l'oeil'-effect en wekken ze de illusie dat men zich in een 3D-ruimte bevindt. Deze illusie steunt op het holografisch effect dat Preijde hier tracht uit te werken. De variatie en combinatie van horizontale, verticale en diagonale lijnen versmelten zo in kamers, ramen en andere imaginaire omgevingen. De wanden zijn licht transparant waardoor men vaag personen of voorwerpen aan de andere kant kan ontwaren. Op die manier wil Preijde de nieuwsgierigheid van de bezoekers van de installatie stimuleren om zo de vele kleurcombinaties en patronen te ontdekken en te beleven.

Beeld Wies Preijde

RAILWAY CAR CHURCH

Het ziet er een beetje vreemd uit, maar in Rusland kijkt er al lang niemand meer van op. We hebben het hier over de oude treinwagons die door orthodoxe christenen omgebouwd zijn tot een kerk. Het organiseren van misvieringen in verlaten treinstellen mag dan wel een nieuw fenomeen lijken, dat is het evenwel niet. Al sinds de 19e eeuw reden de zogenaamde 'chapel cars' doorheen alle staten van Amerika om mensen overal te velde van religieuze diensten te voorzien. Later reden deze treinwagons niet meer rond maar bleven ze op een plek staan. Daaruit ontstond dan het idee van het omvormen van oude treinwagons tot heuse kerken, zoals deze hier op de foto's rechts.

Beeld St. George Church

POTHOLE GARDENS

De Britse kunstenaar Steven When is vooral bekend van zijn miniatuurtuinen of zogenaamde 'pothole gardens'. Met niet veel meer dan bloemen, planten en een aantal kleine voorwerpen zoals poppenhuismeubels maakt hij composities waar een groot aantal mensen gefascineerd door is. Zo erg zelfs dat When de randanimatie van de Design Week in Milaan begin april van dit jaar mag verzorgen. Benieuwd naar meer creaties van deze 'Banksy of 'guerrilla gardening'? Een mooie selectie van Wheens werk kan je bekijken in 'The Little Book of Little Gardens' of op zijn website.

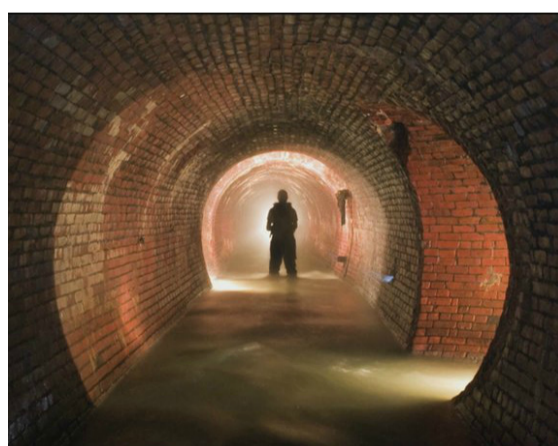
Beelden
www.thelittlebookoflittlegardens.com

DUNKERQUE

Vanaf april 2013 zal Duinkerke voor een jaar de culturele hoofdstad worden van Noord-Frankrijk. "Dunkerque 2013" zal helemaal in het teken staan van moderne en hedendaagse kunst. Het festival start op 6 april met de tentoonstelling "Poétique d'Objets" in het museum voor hedendaagse kunst, het LAAC. Vanaf 6 juli kan je ook terecht in een oud gerenoveerd pand aan het station van Duinkerke. Je kan er een kijkje gaan nemen in de expo "L'Attitude des Artistes à l'égard du sort de l'humanité". Naast deze tentoonstelling worden er ook tal van activiteiten georganiseerd zoals theater- en filmvoorstellingen. Wat ons betreft zeker een kleine omweg waard.

Beeld FRAC

LOST RIVERS

Ooit, in een inmiddels al ver verleden, stroomden door elke stad tal van rivieren en vlieten. Nu zijn deze bijna allemaal uit het stadsbeeld verdwenen. Het is pas sinds dit decennium dat er een groeiende aandacht is voor het heropenen en het terug in aandacht brengen van deze overwelfde rivieren. De documentaire 'Lost Rivers' probeert antwoorden te zoeken op de vraag hoe we deze rivieren terug een rol kunnen laten spelen in het bepalen van het stadsbeeld. Activisten, artiesten en urbanisten van over de hele wereld nemen deel aan dit onderzoek.

Een concreet voorbeeld vinden we in Amsterdam waar steeds meer publieke functies, zoals het EYE Filmmuseum en het Muziekgebouw, zich aan het IJ vestigen. Een omwenteling van 180 graden tegenover de tendens die afgelopen eeuwen de boventoon voerde toen de meeste steden het water de rug toekeerden. Kortom, een must-see documentaire voor al wie geïnteresseerd is in deze thematiek.

<http://vimeo.com/50839044>
Beelden Lost Rivers, EYE Filmmuseum Amsterdam

PLANTENASIEL

Nooit echt groene vingers gehad? Zien jouw planten er altijd uit alsof ze net een orkaan hebben doorstaan? Geen nood! De Nederlandse Rachelle Klaassen heeft ongeveer een jaar geleden haar eigen 'plantenasiel' geopend. Je kan er je eigen of op straat gevonden verlepte planten binnen brengen. Rachelle 'adopteert' dan de planten en met haar groene vingers zorgt ze ervoor dat deze binnen de kortste keren terug in bloei staan. Sinds kort heeft Rachelle ook een samenwerking met de Nederlandse conceptstore Restored, via deze weg kunnen de opgelapte planten naar een nieuwe eigenaar. Foto's van haar 'adoptieplanten' kan je bekijken op haar tumblr en facebookpagina.

Beeld Rachelle Klaassen
<http://www.plantenasiel.tumblr.com/>

COPYCAT

Het zal je maar overkomen als architect, een kopie van een van je ontwerpen die eerder opgeleverd wordt dan het origineel. Het ziet er naar uit dat dit Zaha Hadid wel eens zou kunnen overkomen. In de Chinese stad Chongqing wordt er momenteel hard gewerkt aan een gebouw waarvan men vermoedt dat het gekopieerd is van een project van Hadid in Peking. Het originele project, Wangjing SOHO, is een winkel- en kantorencomplex en zal vermoedelijk in 2014 opgeleverd worden.

Sinds de bouw van het 'Guangzhou opera House' is Hadid erg populair in China en Chinezen deinen er niet voor terug om af en toe eens 'inspiratie' te halen bij toparchitecten. Het Wangjing SOHO-complex bestaat uit drie aparte delen, die vanop de grond doen denken aan zeilen die gebold zijn door de wind en van bovenaf lijken op zwemmende koikarpers. Leggen we dit ontwerp naast dit van de kopie, dan zien we toch een aantal duidelijke gelijkenissen tussen beide projecten. Desalniettemin heeft de ontwikkelaar van het gekopieerde project in Chongqing alle beschuldigingen ontkend en zou het ontwerp geïnspireerd zijn op keien.

China heeft natuurlijk wel de reputatie van het veelvuldig kopiëren en plagiëren, van handtassen en zonnebrillen tot gebouwen. Het letterlijk overnemen van gebouwen is van die omvang dat Rem Koolhaas er in het boek 'Mutations' een term bedacht voor dit soort architecten: Photoshop Designers. In 2012 werd zelfs het kleine Oostenrijkse dorpje Hallstatt, UNESCO-werelderfgoed, steen voor steen nagebouwd in het Chinese district Guangdong.

Beelden Zaha Hadid Architects (links), Twenty-Two Century (rechts)

WOODEN SKYSCRAPER

De prijs voor de hoogste houten wolkenkrabber gaat naar Nikolai Sutyagin. Deze Rus uit Arkhangelsk, een plaatsje in het verre Noord-Westen van Rusland, offerde de voorbije 15 jaar al zijn vrije tijd op om aan zijn eigen woning te timmeren. Wat begon als een doorsnee huis met amper twee verdiepingen eindigde op een houten constructie met maar liefst 13 verdiepingen dat de allure heeft van een heus kasteel. Nikolai zelf noemt zijn bouwwerk het achtste wereldwonder, al deelt niet iedereen diezelfde mening. Buren en het gemeentebestuur van Arkhangelsk noemen het huis 'monsterlijk' en zijn begonnen met een protestactie tegen Sutyagins levenswerk. Met zijn 43 meter is deze Russische wolkenkrabber wel de hoogste houten wolkenkrabber ter wereld en is hij ongeveer half zo groot als de Big Ben in Londen.

Beeld via designboom.com

3D PRINTED HOUSE

Het Londense architectuur collectief 'Softkill Design' is van plan het eerste volledig 3D-geprinte huis te bouwen. Het collectief heeft recent aan aantal plannen voorgesteld waarmee men het huis in verschillende delen zouden kunnen printen om het dan in elkaar te zetten op de daarvoor bestemde plaats. Het monteren van zo een woning zou dan slecht één enkele dag in beslag nemen. Het 'Protohouse' zal één verdieping tellen, 8m lang en 4m breed zijn. In tegenstelling tot een 'normale' woning zal het 'Protohouse' geen solide wanden hebben maar transparante vezelachtige nylon-structuur die gebaseerd is op de groei van beenderen. Tegen deze zomer zou het team zo een eerste gerealiseerd prototype klaar willen hebben. Wij zijn alvast benieuwd of ze het kunnen klaarspelen.

Beeld Softkill Design

BEYOND ARGENTAURUM

Een kop Japanse gemberthee, een gedicht over Albert Bontridder - u herinnert zich ons bezoek aan diens huis in de vorige uitgave misschien nog - en wat rustige muziek op de achtergrond, immers "muziek is het bijzonderste, muziek is architectuur". Dat is wat mij hartelijk aangeboden wordt wanneer ik binnenkom bij Eddy François van architectenbureau Beyond Argentaurum. De toon voor wat een boeiende ochtend zal worden, blijkt meteen gezet.

HET BUREAU

François heeft gestudeerd aan Sint-Lucas in Gent en is er vandaag de dag ook deeltijds docent, "een onuitgesproken wens die in vervulling is gegaan. Ik breng de studenten veel bij hoop ik, maar ik steek minstens even veel op van hen." Vijftwintig jaar geleden richtte hij na zijn studies het bureau Beyond Argentaurum op, samen met zijn vrouw Caroline De Wolf die interieurarchitecte is. Parallel daarmee ontstond 'Casa Argentaurum': een soort kunstgalerij - François prefereert echter de veel minder pretentieuze benaming van 'casa' - annex Oosters theehuis, annex architectuurcentrum en -bureau. Ongewoon concept denkt u misschien, maar voor Argentaurum is dit een logisch gebeuren. Architectuur is volgens hun visie geen vak op zich, de wisselwerking tussen alle vormen van kunst levert de interessantste resultaten. "De beste stuurliu van wal halen" is hoe François het benoemt, of ook wel mensen met uiteenlopende vak- en interessegebieden samenbrengen en zo tot een creatieve interactie komen.

Uit deze mengelmoes van interesses is ook de naam 'Beyond Argentaurum' geboren. Het bureau houdt zich niet louter met architectuur bezig, ook ontwerpen ze meubilair, nodigen ze andere ontwerpers als Toyo Ito en Maarten Van Severen uit voor samenwerkingen en ontwierpen ze een hele collectie zilverwerk in collaboratie met andere creatieve geesten waarvan binnenkort de tentoonstelling 'Architecten en zilver' in het designmuseum loopt. Tijdens de tentoonstelling wordt dieper ingegaan op de vraag hoe zilverwerk eruit komt te zien als architecten het ontwerpen. Wordt het een miniatuuruitgave van hun ontwerpvisie of blijkt het resultaat verrassend apart? Vanaf 23 maart tot en met 9 juni wordt de Jan Breydelstraat in Gent dus the place to be for all things silver.

Het is die fascinatie voor zilver die naar voor komt in één van de allereerste projecten van het bureau, in '88 gerealiseerd op de Gentse vrijdagmarkt in het kader van het toenmalige kunstcircuit 'Architectuur als buur'.

Het betrof hier een renovatie van een oud pand. Ook bij Scarpa, een architect waar François enorm naar opkijkt, speelt zilverwerk een grote rol. Het zijn deze invloeden die het bureau en de casa de naam hebben gegeven die ze vandaag nog steeds dragen.

CASA ARGENTAURUM

Alvorens we een kijkje nemen in de eigen woning van François en De Wolf, blijven we eerst nog even bij de casa die het architectenduo trouwens ook echt beschouwt als - what's in a name - een tweede thuis.

Een idee ook dat perfect past in hun ideaal van een 'nomadisch bestaan'. "Dankzij omzwervingen naar verschillende plaatsen, krijg je verschillende dynamieken. Het is eigenlijk zoals in het liedje 'Shaking the tree' van Peter Gabriel, een man die ik trouwens enorm bewonder, waarin hij als het ware zegt 'Word wakker! Doe wat je wil!' En dat is nu precies wat zo'n ongebondenheid aan plaats mogelijk maakt."

De casa bevindt zich op de onderste verdieping van een prachtig pand in centrum Gent. Aan de achterzijde kabbelt wat water rustig voorbij. Vooraan bevindt zich een drukke winkelstraat waar passanten regelmatig halt houden om een glimp te kunnen opvangen van wat er zich binnen afspeelt.

Het is dan ook een wonderlijk ding, volledig ingericht en vormgegeven door Argentaurum zelf. Voorin vinden we een mooie open ruimte met een houten vloerbekleding, witgekalkte muren en een met hout bekist betonplafond waar één subtiele lichtstraat overheen loopt.

Evenwijdig hiermee een zitbank die bijna de volledige lengte van de ruimte bestrijkt en waar bezoekers rustig van hun thee kunnen nippen terwijl ze de kunst die overal verspreid hangt en staat, bewonderen. In deze ruimte is ook een beweegbaar platform aanwezig waar de mogelijkheid geboden wordt een mini-kapperszaak te creëren en zo de ongedwongen sfeer die er heerst nog te versterken. Op die manier proberen ze met dit project de wereld een klein beetje te verbeteren door de stad nieuwe impulsen te geven. François hecht een sterk geloof aan de capaciteit van creativiteit om de wereld en zijn economie op te waarderen. Flow is een belangrijk begrip. Alles moet stromen en de verschillende kunststromen zijn tot deze beweging in staat.

Verder in de casa vinden we achter een ruimtescheidende kastenwand nog een ruimte met vide die bovenin volledig in het teken staat van de kunst van Honoré d'O. Onderin kunnen we als we de witte stalen wenteltrap afdalen een extensie van het architectenbureau aantreffen.

EIGEN WONING

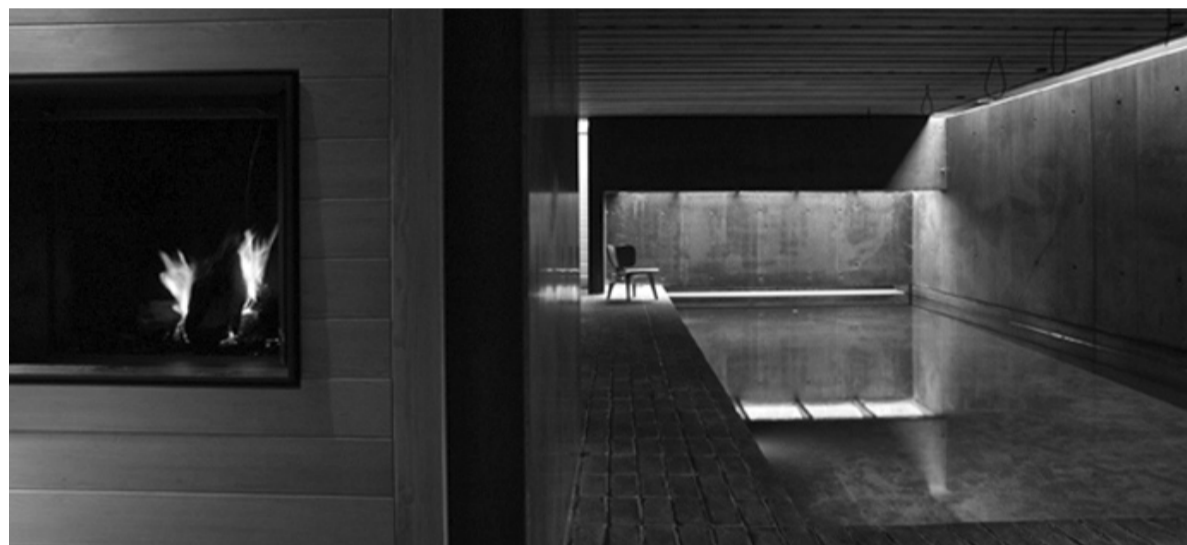
Het hoofdbureau van Beyond Argentaurum bevindt zich echter in Deurle, verwerkt in de eigen woning van het koppel. Een combinatie die voor François niet per se had hoeven, maar toen ze het huis bouwden hadden ze jonge kinderen en bijgevolg was zo dicht bij huis werken een must. Nu geeft dit nog steeds het voordeel dat de architecten regelmatig klanten kunnen ontvangen aan hun keukentafel of in hun woonkamer, wat zorgt voor een gezellige bedrijvigheid.

De woning ligt goed verscholen tussen eeuwenoude bomen. Toen ze het perceel zagen destijds in 1999, waren ze onmiddellijk verkocht. Wat de architecten belangrijk vonden was dat de woning zou opgaan in het landschap, wat wonderwel gelukt is, vooral door het materiaalgebruik. Bewust werd gekozen voor materialen die aardtinten hebben en zo dus tussen de bomen verdwijnen.

Veel aandacht werd er ook aan de details besteed. Zo zijn de ramen bewust in het gevelvlak geplaatst en hebben ze een onzichtbare bovenregel. Op die manier wordt de blik naar boven getrokken, naar de bomen die op hun beurt weer optimaal gereflecteerd worden in de grote glaspartijen.

Naar de voordeur is het even zoeken. Ze bevindt zich namelijk aan de achterkant van de woning, wat op zijn beurt ook weer past in de voorliefde van het bureau voor flow. Bruuske overgangen worden in de woning absoluut vermeden: gasten komen binnen via een achterdeur die dus eigenlijk voordeur is. Een felle, rode voordeur dan nog wel, zowat de enige uitbarsting van kleur in de voor de rest heel serene woning. De uitleg voor deze ingreep is gevarieerd: "Enerzijds is rood een opvallende kleur, noodzakelijk om een atypisch geplaatste toegang goed te kunnen lokaliseren. Anderzijds is 'rood' in het Russisch ook synoniem voor 'mooi', het is de kleur van de passie en daarmee dus heel toepasselijk voor de plaats van ontmoeting die een voordeur is, voor het spel van meer en minder contact zoeken. De rode kleur tilt dit moment als het ware op."

Daarnaast vloeien interieur en exterieur van de woning mooi in elkaar. Binnen wordt buiten en buiten wordt binnen. Die link met de natuur is onmisbaar voor François: "L'universel c'est le local moins les murs, zoals de Portugese auteur Miguel Torga zo mooi heeft geformuleerd. Goede architectuur is voor mij architectuur waarbij je de muren compleet vergeet, zonder daarbij de intimiteit die die muren je verschaffen, te verliezen."

Argentaurum kiest ook resoluut voor materialen die mettertijd verweren. "Het zijn kleine wonden," aldus de architect, "een woning moet helend zijn, je goed in je vel doen voelen en geen show opvoeren. Ik snap de angst die mensen soms hebben ten aanzien van materialen die er in de loop der tijd anders uit gaan zien, het is een gevolg van de Westerse hang naar perfectie. Dat moeten we echter proberen loslaten en relativeren: je moet houden van de dingen om wat ze worden, niet om wat ze zijn. Dit is eigenlijk het Japanse Wabi-Sabi concept." Japan leverde dan ook een schat aan ideeën voor deze woning. Voor het zitmeubilair in de woonkamer, hergebruikte het koppel het hout van de bomen die zijn gesneuveld bij de bouw. Dit is hun vorm van ecologie: logisch verstand gebruiken eerder dan strikt de opgelegde regeltjes volgen. Daarom ook is het in de woning aanwezige zwembad onverwarmd.

Daarom ook is het in de woning aanwezige zwembad onverwarmd. Het is de favoriete plek van François, mede dankzij de vlakbij aanwezige haard. Dat contrast tussen water en vuur is iets wat hem fascineert. Het dak erboven kan volledig opzij schuiven zodat de woning zich kan aanpassen aan de veranderende klimatologische omstandigheden gedurende het jaar.

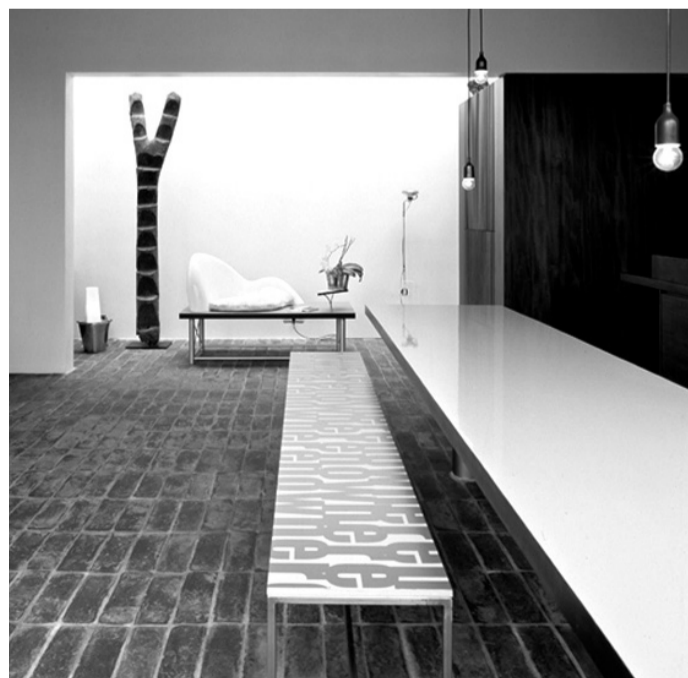
Dat het zwembad, omgeven door beton en spelend met subtiel licht en schaduwspelingen mij doet denken aan de thermen van Zumthor in Vals, ervaart de architect als een compliment. "Hij is een van de belangrijkste architecten van het moment en zeker ook een inspiratiebron geweest voor dit project."

Ook bij andere meesters vond het bureau ideeën. Zo is de verdiepingshoogte onderaan beperkt tot 2.26m, de maat die Le Corbusier in zijn 'Le Modulor' ook als ideaal voorstelt. Vooreerst is dit natuurlijk een architecturale knipoog, maar bijkomend zorgt dit voor extra intimiteit in het onderste volume, scherp in contrast met de extra hoge verdieping daarbovenop die zich volledig opent naar buiten en naar boven toe.

"De woning is serieus in balans voor mijn leven op dit moment, de vest zit goed. Als ik één raad aan andere architecten zou moeten geven die zelf op het punt staan hun eigen woning te ontwerpen, dan zou ik zeggen: gewoon doen! Het is een absolute aanrader. De uitdaging is groot, maar het is de moeite waard."

Op de vraag tenslotte of dit bloeiende, multidisciplinaire bureau nog graag bepaalde nieuwe concepten verwezenlijkt zou zien in de toekomst, antwoordt François na enig aarzelend nadenken bevestigend. "In een achtergesteld gebied samen met allochtone en autochtone bevolking een cohousingproject opzetten rond gastvrijheid en ambachtelijkheid lijkt me nog wel wat. Leven pompen in verlatenheid en het consumeren van cultuur overstijgen met als uitgangspunt de natuur." Een consistente filosofie dus die we al zagen in de casa en in hun eigen woning en die in de toekomst ongetwijfeld in nieuwe verschijningsvormen doorgetrokken zal worden.

Tekst Valérie D'Haese
Beeld Sarah Blee & Valérie D'Haese

POP-UP, Meer dan een tijdelijke trend?

We verdiepen ons in deze editie in het thema pop-up. Een thema dat dezer tijden alomtegenwoordig is. Zo richtte het Belgian Art House de voorbije twee jaar een tijdelijke kunstgalerie in aan de Vaartkom in Leuven. In de herfst van 2011 en 2012 stelde het kunsthuis slechts 10 dagen talent tentoon in een industriehal in de Vaartstraat. We hoeven het echter niet altijd zo ver te zoeken, het doet je misschien denken aan het weekproject van Existenz. Ook daar delen architectuurstudenten en andere geïnteresseerden slechts enkele dagen hun interesse voor de architectuur in al haar facetten. Daarnaast kunnen we het thema ook in het alledaagse leven terugvinden. Gaan we bijvoorbeeld niet allen al enkele maanden onze treinkaarten hernieuwen in de tijdelijke containers naast de werf die het Leuvense stationsgebouw reeds enige tijd is? Herinner je je nog de petanquebaan aan het begin van de Tiensestraat vorige zomer tijdens de werkzaamheden? Zelfs de temporaire inrichting van parkeerplaatsen als terrasjes voor de Leuvense cafés zijn een mooi voorbeeld. Waar komt die drang naar zulke tijdelijke stadsinrichting vandaan? Wordt de tijdelijke infrastructuur stilaan belangrijker dan de permanente & duurzame architectuur? En hoe blijvend is onze fascinatie voor die tijdelijke architectuur?

Wordt de voorkeur voor het tijdelijke gedreven door een wil iets eigenhandig op te zetten, to do-it-yourself? Biedt de duurzame, statische stad ons te weinig comfort? Wordt er daarom gezocht naar oplossingen die de stadsomgeving tijdelijk dynamisch maken, zonder haar in haar statische functie te hinderen? Is gemakzucht de drijfveer? Bouwen we daarom met lichte structuren en goedkope materialen die snel kunnen verdwijnen? Stelt het gerust of is het bevrijdend te weten slechts weinig impact na te laten op lange termijn? Of is het uit noodzaak het onderste uit de kan halen, elk voordeel benutten?

Zo stelt Allison Arieff in The New York Times dat tijdelijke architectuur het vanzelfsprekende antwoord is op een maatschappij die steeds sneller beweegt en evolueert tussen tegengestelden. Ze stelt dat architecten, door niet langer te focussen op permanente gebouwen, makkelijker nieuwe bouwtechnieken en – technologieën onderzoeken, testen en ook sneller beheersen. Bovendien werken deze tijdelijke projecten een snellere, adequatere en meer flexibele oplossing voor de noden van steeds meer diverse samenlevingen in de hand. Tenslotte beweert Arieff dat door in te spelen op tijdelijke projecten, architecten en ontwerpers de vaak lange bestuurlijke procedures die gepaard gaan met permanente gebouwen, kunnen ontwijken. Misschien ontspringt pop-up uit nutsoverwegingen. Denk aan het bovenstaande voorbeeld van de terrasjes op Leuvense parkeerplaatsen. Café-uitbaters vergroten zo de beschikbare zitplaatsen, hoewel hun café in eerste instantie geen terrasmogelijkheden bood. Het is natuurlijk ook de ideale manier om voorbij wandelende klanten naar binnen te lokken.

Een beter voorbeeld is de inrichting van een petanquebaan in de Tiensestraat vorige zomer ter gelegenheid van het evenement De zomer van de Tiensestraat. Door de werkzaamheden lag de straat er nutteloos bij en lokten winkels en cafés minder klanten. Door het aanleggen van een tijdelijke petanquebaan werden de stadbewoners uitgenodigd in de straat en zo ook in de bijhorende horeca.

Of jagen ongebruikte ruimten ons de stuipen op het lijf en voelen we ons verplicht ze nuttig in te vullen? Stelt de traagheid van de bevoegde overheden ons geduld op de proef en nemen we daarom het initiatief zelf in handen? Lydia DePillis probeert zulke vragen te beantwoorden in The Washington City Paper. De tijdelijkheid van projecten geeft volgens haar ook meer mogelijkheden. De ruimte en haar gebruik worden als het ware getest in verschillende ontwerpen, zonder dat hieraan zware gevolgen hangen voor de toekomst. Zo kunnen bewoners, voorbijgangers en andere gebruikers van de ruimte een bepaalde plek steeds een nieuwe identiteit aanmeten. Tegenstanders zijn dankzij de tijdelijkheid van de ontwerpen natuurlijk ook minder uitgesproken. Als het project hen niet aanstaat is de ruimte na enkele maanden alweer helemaal anders ingericht.

Rest nog steeds de vraag waarom pop-up zo populair blijkt bij gebruikers van de stedelijke ruimte, de "niet-ontwerpers". Is het een antwoord op de economische crisis? De economische crisis lijkt inderdaad wel een antwoord op vele vragen. Feit is dat het economische systeem van ruilen en delen in trek is. Kleren worden al wel langer geruild en ook vintage is al enkele jaren in trek. Toch blijken steeds meer mensen zulke trends te volgen en voelen ze de nood gezamenlijk de ruimte tijdelijk in te richten om te voldoen aan hun behoeften. Er worden al van oudsher straten rond het marktplein afgesloten om de wekelijkse markten in te richten. Die worden ook steeds netjes opgeruimd zodat de volgende ochtend het verkeer weer zonder veel heisa kan plaatsvinden. Een opvallende breuk is dat verkooppunten of ruilplekken steeds opvallender en artistieker worden ontworpen. De zogenaamde pop-up stores zijn erg in trek. Maar ook bijvoorbeeld de Existenzweek zou lang niet hetzelfde zijn als de workshops een week lang in het kasteel van Arenberg werden georganiseerd.

Tijdelijke infrastructuur lijkt steeds vaker dienst te doen als permanente architectuur. Maar neemt ze daarom ook de bovenhand? Is de opkomst van dat tijdelijke gevaarlijk? Beschouwt een ontwerper zich niet als vrij van de context wanneer hij iets tijdelijk, "wegwerpbaar" creëert? Wat zijn dan de gevolgen als het tijdelijk bedoelde stilaan permanentie vertoont? Het verschil tussen tijdelijke en permanente architectuur wordt steeds vager. Gebouwen ontworpen met een tijdelijke intentie tonen steeds vaker vormen van permanentie.

Denk bijvoorbeeld aan het Atomium, dat reeds meer dan een halve eeuw staat te pronken langs de Brusselse Eeuwfeestlaan hoewel dat oorspronkelijk niet de bedoeling was.

Tijdelijke architectuur met een duidelijke visie op korte termijn huist ook steeds de illusie van permanentie in zich, zo stelt Kelly Chan in Art Info. Is het dan inderdaad niet gevaarlijk als een architect tijdens het ontwerpen niet langer rekening houdt met de context en vrij en ondoordacht bouwt? Zulke achteloos ontworpen paviljoenen en overdadige constructies doorprikken al snel hun eigen illusie, zoals ook in de vorige editie van Unité werd beschreven. Ze worden vaak ontworpen met technieken die wel geschikt zijn voor tijdelijke constructies, maar bij permanentie te duidelijke kenmerken gaan vertonen van achteruitgang en verjaring. Wordt het bijvoorbeeld ook niet gevaarlijk als permanent bedoelde ontwerpen de tijdelijke kenmerken in zich gaan dragen zonder het voordeel van tijdelijkheid te handhaven. Neem nu het eenvoudige voorbeeld van bankjes in het park of op stadspaleis. Gaat deze permanente inrichting van de openbare ruimte niet aan haar doel voorbij? Worden de bankjes niet voornamelijk in de zomermaanden gebruikt? Kan de ruimte in de winter dan niet op een nuttigere manier dienst doen?

Is pop-up slechts een trend of is het de toekomst voor stedelijke planning? Is het een doeltreffende strategie om opgemerkt te worden door voorbijgangers? Kan een tijdelijk ontwerp een duurzame oplossing bieden? Wil pop-up an sich tijdelijk zijn of stelt het een blijvend doel? Culturele centra, maar ook kledingwinkels, lokken voorbijgangers steeds vaker met tijdelijke opstellingen op straat. Ze gaan mogelijke klanten niet enkel tegemoet met de kleine beweeglijke pop-up stores, maar proberen ook de interesse te wekken bij voorbijgangers van hun stores in winkelstraten. Zo ontwierp Saucier een uitdagende nieuwe ruimte in een bestaande galerij van het Musée des Beaux-Arts te Montréal om bezoekers te lokken naar een tentoonstelling over modeontwerper Denis Gagnon. Aan het plafond werd tijdelijk een omgekeerd pyramide opgehangen uit zwarte matte latex waarop Gagnon's collecties en voorliefde voor ritsen, leder en allerhande franjes werden geprojecteerd.

Tijdelijke architectuur wordt ook ingezet als middel om buurten te herwaarderen. Aires Libres, een buurt in Montréal werd jarenlang geplaagd door homofobie geweld en veelvuldig druggebruik. Claude Cormier opperde een hernieuwd optimisme in de buurt te creëren om zo de buurt en de lokale bevolking opnieuw met elkaar te verenigen. Hij ontwierp een kilometers lang tijdelijk firmament van meer dan 200.000 kleurrijke plastic ballen dat de straat opfleurfde. Tijdelijke architectuur lijkt op het eerste zicht ook meer bereikbaar voor gewone gebruikers van de stedelijke ruimte, zonder dat ze daarom bedreven zijn in het ontwerpen ervan.

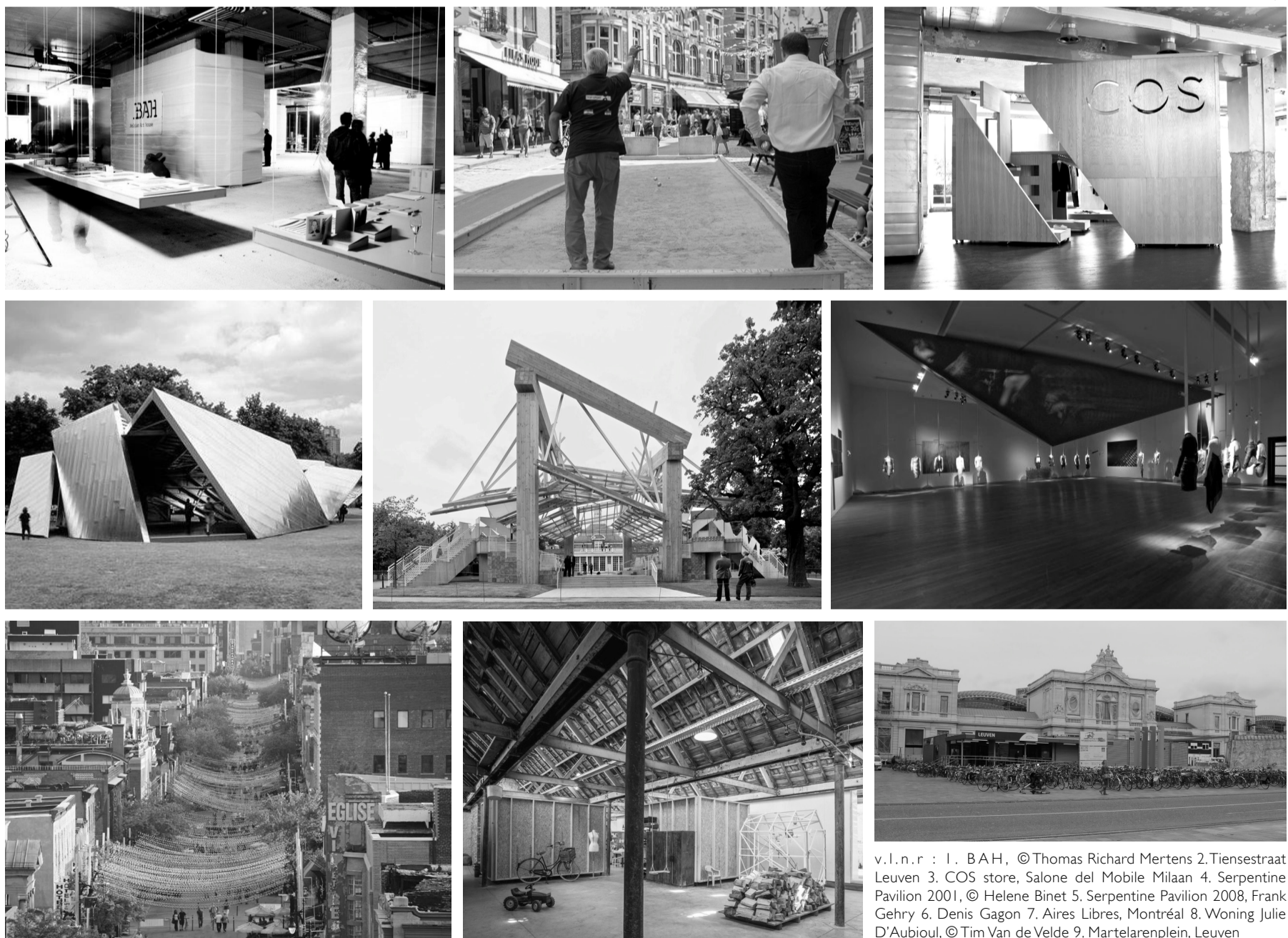
Doordat ze de kans krijgen 'hun ruimte' zelf in te richten voelen ze zich meer verbonden met het ontwerp. Ze zijn meer geneigd in het hart van de stad te vertoeven en te wonen in plaats van te vluchten naar de rustigere suburbane stadsdelen.

Tijdelijke architectuur ontpopt zich ook in het dagelijkse leven, dan wel minder uitgesproken. De temporaire Leuvense stationsloketten zijn hier een voorbeeld van. Maar mist het Leuvense stadsbestuur geen kans door de containers schijnbaar ondoordacht neer te poten op het Martelarenplein? De constructie begint immers stilaan verschijnselen van permanentie te vertonen. Hadden het stationsbestuur en de Leuvense gemeenteraad de ruimte beter kunnen benutten? Ongetwijfeld wel, de vraag blijft of het ook nuttig en nodig was grotere bedragen neer te leggen om de ruimte anders en eventueel beter in te richten. Het ontwerp voldoet immers aan de vereisten: een ontspanningsruimte voor wachtende reizigers, loketten en informatieborden met vertrek- en aankomsttijden. Het ontbreekt enkel aan uitstraling, maar misschien had net die uitstraling een groot verschil gemaakt in de beleving.

En wat als het tijdelijke de architectuur van het wonen binnentreedt? Julie D'Aubioul waagde haar aan zulk project bij het ontwerpen van haar eigen woning en kantoorruimte. Samen met haar vriend kocht ze een textiel fabriek in Waarschoot op. D'Aubioul ontwierp enkele boxen uit OSB-platen die heel makkelijk kunnen worden verplaatst in de grote ruimte. Doordat de modules onder het grote zaaganddak staan konden ze ook worden gemaakt uit materialen die niet tegen de regen of buitenlucht bestand zijn. D'Aubioul had twee grote redenen om voor kleine modules te kiezen. Eerst en vooral omdat bij de renovatie van zulk een grote ruimte meerdere fasen nodig zouden zijn. Met makkelijk verplaatsbare eenheden wordt het wonen in die werf een pak draaglijker. Een tweede reden is puur economisch, de kleine kamers zijn in de winter veel goedkoper te verwarmen dan de grote fabriekshal. Het wonen in zulke tijdelijke modules heeft daarnaast nog andere voordelen. Wanneer het architectenbureau van D'Aubioul uitbreidt is ook de kantoorruimte heel makkelijk aan te passen. Daarnaast rest nog een zee aan mogelijkheden, niet alles hoefde beslist te zijn bij het leggen van de eerste baksteen. De woning beweegt daarenboven mee met de seizoenen. Terwijl de woning in de winter krimpt tot verwarmbare kamers, zet ze in de zomer uit tot aan de wanden van de oude textiel fabriek. Of hoe de tijdelijkheid van de seizoenen een invloed heeft op de wooncultuur.

Is het dan nog mogelijk pop-up slechts te omschrijven als een trend? Heeft het pragmatisme dat voortvloeit uit dit tijdelijke zijn plaats al niet langer opgeëist in blijvend bedoelde ontwerpen? En tot slot, heeft pop-up de intentie te blijven? Vragen die aanzetten tot nadenken.

Tekst Bert Collijs

v.l.n.r. : 1. BAH, ©Thomas Richard Mertens 2. Tiensestraat Leuven 3. COS store, Salone del Mobile Milaan 4. Serpentine Pavilion 2001, © Helene Binet 5. Serpentine Pavilion 2008, Frank Gehry 6. Denis Gagnon 7. Aires Libres, Montréal 8. Woning Julie D'Aubioul, © Tim Van de Velde 9. Martelarenplein, Leuven

COLUMN BRUNO DE MEULDER

Bruno De Meulder doceert stedenbouw aan de K.U. Leuven en is hoogleraar stedenbouw aan de faculteit Bouwkunde van de TU Eindhoven. Samen met Guido Geenen en Jan de Rop is Bruno tevens medeoprichter van WIT Architecten. Na Hilde Heynen geeft ook hij ons zijn ongezoeten mening over architectuur. Dit keer reizen we met Bruno naar Azië om er de snelle veranderingen op vlak van stedenbouw en architectuur van nabij te bekijken.

MATEN VOOR EEN ARCHITECTUUR VAN TIJDELIJKHEID

Wachtend op een vliegtuig dat niet komen wil -wel eeuwig lijkt dit te duren- is iets bedenken over architectuur niet zo eenvoudig. Het kan niet anders dan verworden zijn door stress, vermoeidheid en een vleugje hopeloosheid. Niettemin, hier is wat door het hoofd spookt:

De meeste Europeanen die vandaag steden in Azië bezoeken kunnen moeilijk anders dan verbouwereerd toekijken naar de weergalozе ontwikkeling die er plaats grijpt. Er is economische groei zonder precedent. Evenzeer raast er een moeilijk bij te houden stedelijke ontwikkeling over het territorium. Drie maal per jaar in Saigon landen betekent elke keer minstens één extra wolkenkrabber bespeuren in de skyline. In dezelfde straat flaneer je van de ene verrassing in de andere: er wordt gesloopt, vernieuwd, verdiepingen bovenop geplaatst, terrassen toegetimmerd. Het vertrouwde restaurant is weggehaald en vervangen door een club met geheel ander interieur dat op zijn beurt omgezet wordt in 'n disco, waarvoor de schrijnwerkers en de glazeniers van spiegelpaleizen en andere illusies komen aangerukt. Morgen komt er wellicht een Zuid-Koreaanse supermarktketen.

Het tempo waarmee in China New Towns op poten worden gezet kan moeilijk anders worden geboekstaafd dan als een volkomen nieuw fenomeen. Meer nog dan dat is het evenwel verwonderlijk hoe snel die nieuwe stedelijke ensembles als verouderd worden beschouwd en vervolgens op de schop worden genomen. Afbreken en opnieuw beginnen. Vervangen lijkt er aan de orde van de dag. Turenscape's stichter, Kongjian Yu is de belangrijkste Chinese landschapsarchitect van het ogenblik. Hij debiteert over het Chinese tempo dat het geen probleem is. Het is zelfs een voordeel. Een paar fouten meer of minder doen er echt niet toe. Er gebeurt zoveel en vooral, er gebeurt zoveel weerom en weerom, dat een stommeit meer of minder er echt niet toe doet. Kortom, Kongjian wil ons gerust stellen en ontwerpt ondertussen ecologische structuren die als robuust canvas kunnen dienen voor zoveel stedelijke turbulentie. 'Resilience' heet dat dan. Trage natuur als 'counterfigure' voor onbeheerste drift. Shenzhen, de schaduwstad van Hong Kong, amper twee decennia oud, is vandaag de dag het onderwerp van een van de meest grootschalige stadsherstructureringen aller tijden. Maar bovenal is het tempo van afschrijven, strippen of afbreken en opnieuw beginnen adembenemend kort. Hier is de hyperspeculatie die de Londen Docklands ooit in zijn greep had eind vorige eeuw klein bier bij. Dat was maar een vastgoedbubbeltje.

Dat Shanghai, Shenzhen, Seoul of Saigon gegrepen worden door een maelstrom van speculatie en ontwikkeling is uiteraard een gemeenplaats. Dat nagenoeg elke kleine stad, van het uiterste zuiden van Vietnam tot aan de grens met China in het uiterste noorden aangestoken lijkt door een onbedaarlijke ontwikkelingsdrift is al veel wonderlijker. Wie nog iets van het Franse koloniale, zogenaamde erfgoed wil te zien krijgen in een provincienest als Ca Mau, An Nam, Bac Lieu of het al wat grotere Cantho (1.2 miljoen inwoners heet dat dan), moet zich reppen en zich tevreden stellen met hier en daar een residu dat opruiming afwacht. Niemand treurt om zoveel gezwinde verandering. Alles lijkt hier jong, fris en beloftevol. Weg met het verleden. Weg met de koloniale rommel. Weg met traditie. Azië als bakermat van een nieuw architectuurparadigma? De architectuur van de eeuwige jeugd? Zelfs in Dhaka vergeet je naar de slums te kijken bij het aanschouwen van die voortdurende nieuwigheid. Prille architectuur.

Deze veranderende ontwikkelingscondities zijn een open uitnodiging om architectuur te heroverwegen. Stil staan bijvoorbeeld bij de tijdelijkheid van architectuur die hier wel veralgemeend extreem kort is. Architectuur in deze steden is onderdeel van een door winstbejag, demografische groei, economische ontluiking zonder voorga en sociale duizelingwekkende veranderingsdrang aangedreven permanente flow. Architectuur van de stad is bijna niets dan voortdurende beweging. Een non-stop dans. Film? Tijdelijkheid? Het is in het Westen, dood voor de dood als het is, geen gebruikelijke houding. En het is ook niet zo eenvoudig te vatten. In elk geval doorprijkt het de doordeweekse attitude die architectuur bouwen gelijk stelt met (de mogelijkheid om) patrimonium aan te maken. Conventionele opvattingen over duurzaamheid zijn illusoir. Of ging duurzaamheid nu net om die cycli van verandering?

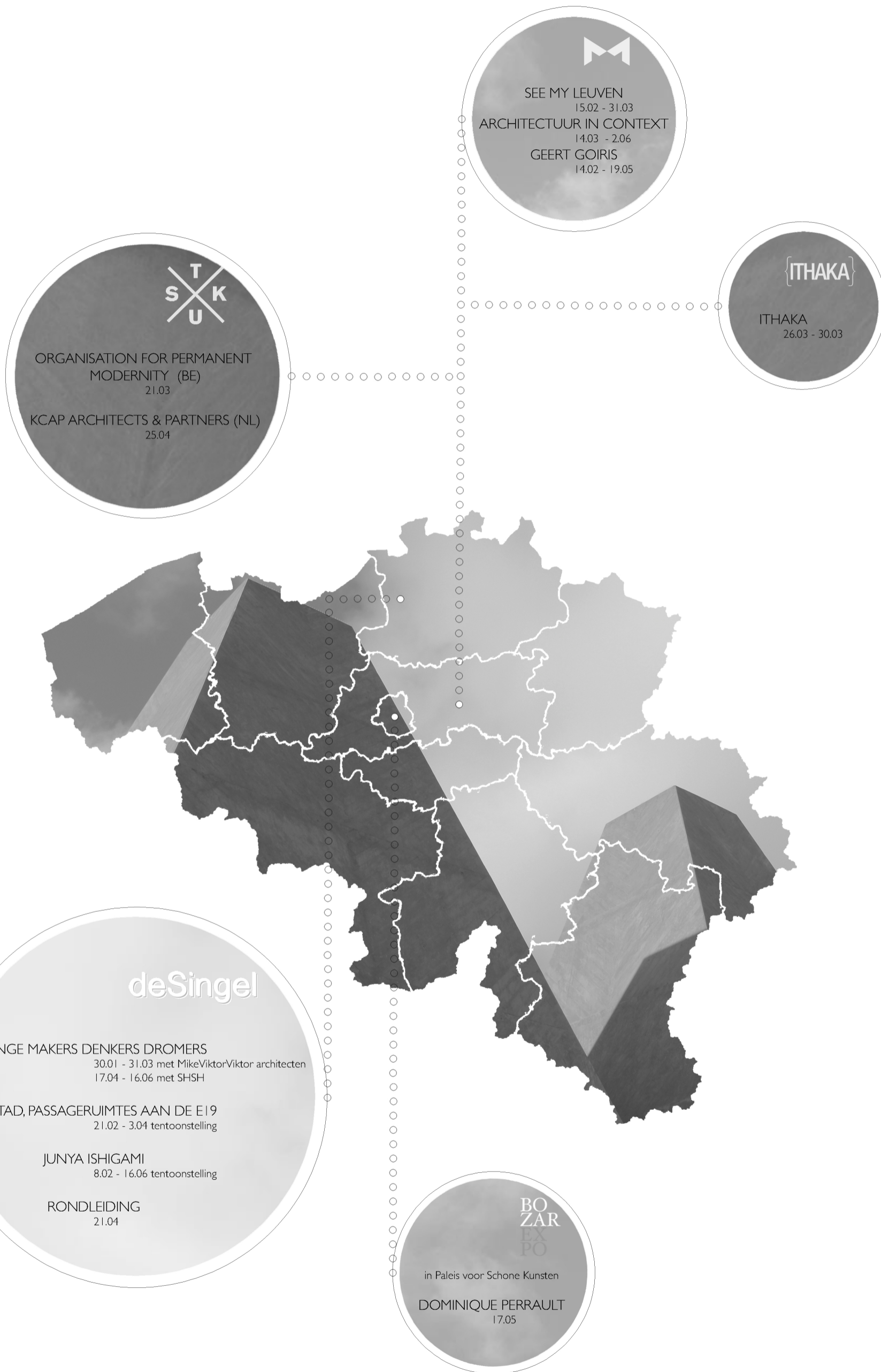
Maakt deze tijdelijkheid die vervloeit in een flow van verandering architectuur dan irrelevant? Waarom zou het? Bovengaande litanie impliceert helemaal niet dat architectuur van de baan is. Er zijn uiteraard de zelfverklaarde profeten die dit gebeuren aangrijpen om het einde van de architectuur te prediken. Dat is van alle tijden. Altijd zo geweest. Zal altijd zo zijn. Altijd staat er wel een nar die de dood van de architectuur bezingt op zoek naar eigen glorie en onsterfelijkheid. In Afrika is de alomtegenwoordige informaliteit dan de doodgraver, dan weer de 'biopolitics' dragers van een virus dat architectuur dodelijk treft, even later een ander moeilijk woord dat niemand vat. Het is altijd wat, maar dat terzijde. Architectuur blijkt er even later immers altijd weer te zijn. Alive and kicking. Ooit zoiets levendig gezien als een Aziatische stad? Juist, we zijn eerder geneigd in Azië de architectuur van de eeuwige jeugd te ontwaren. In zekere zin is die opvatting over patrimonium als 'idee' dat in een stroom van verandering overeind wordt gehouden, eerder dan in de concrete materialiteit, eeuwenoud in Azië. De puberende architectuur van de eeuwige jeugd maakt het vandaag dan wel extra bont.

Er zijn ook elementen in de Aziatische stad die, alle metamorfoses ten spijt, erg stabiel blijken. Alle turbulente ontwikkelingen ten spijt, lijken er niet veel aanwijzingen te zijn dat één van Lavedan's basisstellingen -'la persistance du cadastre'- van de tafel is geveegd. De notoire franse stedenbouwhistoricus bedoelde hier bijna een eeuw geleden mee dat alle kaalslag en metamorfoses ten spijt en ongeacht de hevigheid van catastrofes en doortastendheid van wederopbouwoperaties na oorlog of natuurramp, het kadaster van de stad een erg stabiel gegeven is. Dat is, alles verschroeiend tempo of niet, ook vandaag zo. Lavedan indachtig zou de nulgraad van de architectuur van de stad wellicht kunnen bestaan uit het maatsysteem dat voortvloeit uit de (architectuur)act van stichting: de getraceerde straten en maat gegeven percelen (en vervolgens ambtelijk vertaald in het kadaster). Haast elke aanpassing aan de stad is een operatie die noodzakelijkerwijze vertrekt van dit kadaster. Straten en percelen (met een eigenaar). Daar is eigenlijk geen zonerings- of masterplanning of welk ander onkruid aangeboden door markt of planning, dan ook tegen opgewassen. Een kadaster uitwissen is uiterst moeilijk en duur. Zelfs in brutaal autoritair China leert men dit met vallen en opstaan. In algemene zin wordt dat ook nauwelijks gedaan, tenzij voor een detailoperatie als een park langs de rivier. In een revolutie kan dit systematisch eigenaarschap wel eens overgedragen worden, het kadaster zelf blijft doorgaans wel intact. Dit even doordenken leert al snel dat elke nieuwe ontwikkeling niets anders kan zijn dan operaties uitvoeren in een combinatiespel van delen en vermenigvuldigen van kadastermaten. Straten zelf kunnen voortdurend veranderen van inrichting. Ze kunnen wel eens verbreed worden als het moet. Ze kunnen ook dichtslippen door allerlei 'encroachments'. Op zichzelf blijven ze doorgaans daar voor eeuwig en altijd. Is Saigon dan niets anders dan de majestueuze boulevards die de Franse bomenplanters achterlieten? De monumentale bomen die rust brengen in het decor van permanente transformatie? Traagheid en turbo. Contrapunt?

'Path dependency' dachten we onmiddellijk bij het grote combinatiespel van delen en verdelen, maar dat doet er nu even niet toe. 3000 jaar combinatiespelerij leverde steden als het oude Napels op. Midden vorige eeuw tekende Muratori dit soort dingen op aan de hand van Venetië en even later had Aldo Rossi het over de architectuur van de stad.

Vandaag wordt in Azië blijkbaar willens nillens een nieuw hoofdstuk toegevoegd aan de architectuur van de stad. In snelschrift dit keer, of is het steno, een gereduceerde notatiesysteem? Het zal wel eerder in bits and digits zijn. Accumulatie van catacombe tot classicistische kerk is hier niet langer aan de orde. Vervanging is het ordewoord. Alle vernieuwings- of speculatieve en snelle rotatie van herinvesteringscycli ten spijt, wordt deze gevat door de nulgraad van de architectuur van de stad: de maatgeving van het kadaster, de elementaire basisorde die ooit werd uitgezet. Eén van de genen van een stad die verantwoordelijk is voor de eigensoortigheid van de stad. Identiteit zal dat dan heten. Inertie van kadasters en snelheid van transformatie. We raken de draad kwijt. De luchthavenomroeper redt ons uit de verdomd eeuwig lijkende tijdelijkheid. De vlucht is er toch en neemt hopelijk spoedig een vlucht in de ijle wolken. Hoe sneller hoe beter. Flow.

Tekst Bruno De Meulder

AFVAL?

Elke dag worden er wereldwijd miljoenen tonnen afval, als onbruikbaar beschouwd, gedumpt op stortplaatsen. Wanneer men er echter in slaagt een voorwerp, dat voorheen onherroepelijk bestemd was voor de vuilnisbelt, opnieuw te gebruiken, kan dit voormalig stukje 'vuil' weer een plaats in de huiskamer veroveren. De bouwnijverheid is een van de meest vervuilende ter wereld en dat maakt dat architecten en designers een fundamentele rol spelen in het omzetten of transformeren van afval. Van het inrichten van interieurs tot constructieve elementen: in elk deelgebied kan men een inspanning leveren om reeds gebruikte materialen opnieuw te introduceren. Met het oog op de toekomst en de steeds strenger wordende milieunormen is het dus van cruciaal belang dat we ons verder gaan verdiepen in het herbestemmen van materialen en hoe we deze kunnen gebruiken om onze eigen leefomgeving mee in te richten. Creativiteit is dus de boodschap!

EVOLUTIE

Het heeft erg lang geduurd vooraleer men beseftte wat de gevolgen zouden zijn van een overdaad aan afval. Het is pas sinds het begin van de 20ste eeuw dat men zich bewust werd van overconsumptie en de overvloed aan afval dat dit met zich meebracht. Een eerste architecturale reactie tegen deze overconsumptie was het zogenaamde 'bottle house' uit 1907. Dit huis was, in tegenstelling tot de traditionele woning, niet opgebouwd uit baksteen of hout maar met maar liefst 50 000 bierflesjes. Het idee achter deze woning ontstond uit een tekort aan hout in de staat Nevada in die periode, men was dus gedwongen nieuwe creatieve manieren te zoeken om met het materiaal om te gaan dat wél ter beschikking was.

Het was echter Marcel Duchamp die een tiental jaar later aan de basis lag van het 'anders denken'. Met zijn 'objets trouvés', alledaagse voorwerpen die uit hun omgeving gehaald werden en als kunst voorgelegd, dwong Duchamp zijn publiek de voorwerpen uit hun alledaagse context te zien. Deze nieuwe manier van denken stuitte op heel wat tegenstand, maar desalniettemin zorgde hij voor een besef dat zich nooit eerder uitte.

GEVOLGEN

Als reactie op deze overconsumptie ontstonden verschillende bewegingen en kunsttakken die trachten het grote publiek te laten inzien wat deze tendens in een maatschappij teweeg kan brengen. Deze omwentelingen op maatschappelijk vlak waren tevens een stimulans voor architecten, designers en kunstenaars om actief op zoek te gaan naar welke mogelijkheden het hergebruik van materialen zou kunnen bieden. Hieronder heeft Unité een kleine selectie gemaakt van de ontwikkeling en herwerking van afval in architectuur en design.

1976: Micheal Reynolds is een Amerikaans architect die al decennia lang bezig is met het ontwikkelen van woningen die opgetrokken zijn uit afval. Deze woningen zijn voorzien van een eigen gesloten riolerings- en waterleidingsysteem, maar zijn spijtig genoeg niet uitgerust met elektriciteit. Bovendien zijn de woningen zelfvoorzienend, dit wil zeggen dat ze niet milieubelastend zijn en zo de aarde van een stukje afvalberg verlost.

1993: 'Droog Design' startte als een erg divers collectief van jonge Nederlandse ontwerpers die samen hun debuut maakten op de internationale meubelbeurs van Milaan in 1993. 'Droog Design' is niet het klassieke collectief waarbij alle neuzen in dezelfde richting wijzen, maar een groep waarin verschillende stijlen en ideologieën hun aandeel hebben.

Designcritica Renny Ramakers en ontwerper Gijs Bakker stelden bij deze generatie een verfrissende trendbreuk vast die in hun ogen een internationaal platform verdiende. Op de meubelbeurs lag de focus vooral op producten van goedkope industriële materialen en gevonden voorwerpen. Zo stelden ze een boekenkast van pakpapier en multiplex of een kast die bestond uit gevonden lades ten toon. Kenmerkend voor alle ontwerpen was de sobere eenvoud met telkens een vleugje humor. Niet alleen Renny Ramakers en Gijs Bakker, maar ook Marcel Wanders, Hella Jongerius, Tejo Remy, Richard Hutten, Ed Annink en Jurgen Bey waren lid van het collectief. Elk van deze designers experimenteerde in zijn of haar ontwerpen met afval en oude materialen: samen kondigden ze zo een nieuw designtijdperk aan.

2010: De installatie van architect Greg Lynn won in 2012 de 'Prize for Architecture Biennale in Venice'. Lynn kreeg de award voor een serie meubilair dat vervaardigd was uit oud kinderspeelgoed. Hieruit bleek nog maar eens hoeveel belang er gehecht werd (en nog steeds wordt) aan het creatief omspringen met oude materialen en afval. Een ander mooi voorbeeld is de 'Tired Lounge' van Leo Kempf. Door het hergebruiken van fiets- en autobanden gaf hij het concept 'stoel' een geheel andere dimensie.

Als we vandaag de dag om ons heen kijken, kunnen we vaststellen dat er nog steeds gesleuteld wordt aan het recycleren en hergebruiken van materialen in allerlei initiatieven en ontwerpen. Veel ontwerpers proberen zich dan ook te concentreren op deze problematiek aangezien dit niet alleen ons aanbelangd maar ook de volgende generaties. Het is hoog tijd dat we op zoek gaan naar constructieve en diepgaande oplossingen voor een efficiënter gebruik van materiaal om zo in de toekomst grotere problemen te vermijden. Het zijn ook niet langer enkel designers die zich het hoofd breken op deze problematiek, maar ook de doorsnee Belg durft zich al eens wagen aan een creatief project. De term DIY, 'do-it-yourself', is de laatste jaren erg in trek. Het succes van deze doe-het-zelf-projecten hebben we niet alleen te danken aan het besef dat we een gigantische afvalberg aan het kweken zijn, maar ook aan de steeds duurder wordende maatschappij. In tijden van crisis gaan mensen op zoek naar goedkope, creatieve oplossingen voor dingen waar ze anders veel te veel geld aan zouden uitgeven. Zo kan een oud kledingstuk omgetoverd worden tot een sjaal, kussen of zelfs een armband en zouden een paar koperen buizen de basis kunnen vormen voor een comfortabel zitmeubel.

GARBAGE. A WAY OF LIVING

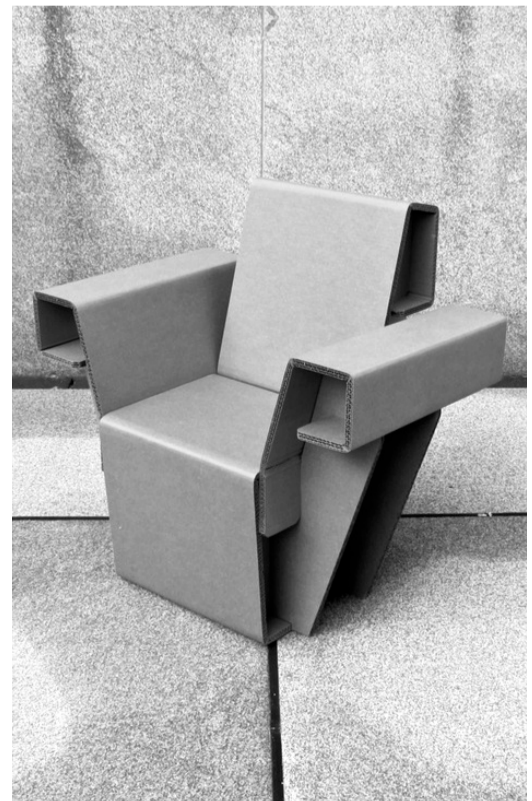
Maar zijn wij wel bereid te leven met allemaal afval en oude materialen om ons heen? Unité heeft geprobeerd het antwoord op deze vraag te zoeken aan de hand van een klein experiment. We zijn op zoek gegaan naar hoe mensen uit verschillende leeftijdsgroepen reageren op de term 'garbage architecture', wat zij onder deze term verstaan en hoe zij zichzelf zouden verhouden tot deze architectuur.

VRAAG 1: Wat denk jij over 'garbage architecture' en met wat associeer je het?

VRAAG 2: Zou jij er ook zelf willen in leven?

VRAAG 3: Zelfde vraag als vraag 2 na het zien van enkele foto's.

6-14 jaar: De meesten onder hen refereerden bij deze vragen naar hun jeugdbeweging. Ze verwezen naar het maken van meubilair met houten balken op kamp of naar het gebruiken van lakens waarmee ze hun lokaal inrichten.

Ook gaven ze aan vaak te knutselen met reeds gebruikte materialen, zoals stempelen met kurken, het maken van kettingen met kronen en andere. Ze associëren 'garbage architecture' dus met plezier, met iets dat buiten is, maar ook met vuil. Deze jongste leeftijdsgroep ziet wel niet in hoe afval in hun thuisomgeving zou passen. Wel in de tuin, want daar mag je vuil worden en zou afval eventueel ook een plaats kunnen krijgen. Bij het tonen van de foto's vroegen ze waar het afval nu juist was. Toen we hen vertelden dat al wat ze op de foto's zagen gemaakt was uit afval, konden ze het maar moeilijk geloven. In zo'n soort ruimte zagen ze zich wel wonen en leven.

15-35 jaar: Deze groep ziet 'garbage architecture' meer als een ecologisch gegeven. Ze leggen, in tegenstelling tot de voorgaande leeftijdscategorie, niet de link met plezier. De meerderheid van hen kon maar moeilijk geloven dat een leefomgeving die volledig bestaat uit afval ook leefbaar zou kunnen zijn. Toch waren er enkelen die zich in deze trend reeds thuis voelden aangezien zij zelf ook experimenteerden met het omvormen van oud materiaal tot iets nieuws. Na het bekijken van de foto's was de groep het er wel unaniem over eens dat 'garbage architecture' wel degelijk leefbaar is. Het merendeel van de ondervraagden gaf zelfs te kennen dat ze zelf ook zouden overwegen meubilair aan te kopen dat bestaat uit herbestemde materialen. Een 'earthship' van de 'Garbage Warrior' of een strooien huis was dan wel weer een stap te ver. 'Je moet hier ook niet in overdrijven', luidde het.

36-99 jaar: Bij het uitleggen van de term -dat het eigenlijk gaat over oud materiaal dat een herbestemming krijgt- werd er bij sommigen nogal raar opgekeken. Vooral de oudere generatie keek ons spottend aan. Ze wezen ons erop dat ze bijna alles wat ze ooit kochten, nog steeds bij hun thuis hebben staan.

Het viel ons op dat er zich ergens gedurende de twintigste eeuw een verandering in tijdgeest is ontstaan. Velen vertelden hoe de tweede wereldoorlog een mentaliteitswijziging teweeg gebracht had, alles wat je toen kon bemachtigen was van onschatbare waarde. Die instelling is de oudere generatie steeds bijgebleven. Natuurlijk kopen zij af en toe ook wel eens iets nieuws, maar over het algemeen vervallen ze snel in hun aloude gewoontes. Ze grijpen dus terug naar voorwerpen die ze het beste kennen. Ook het nostalgische aspect valt niet te onderschatten, een theepot of meubelstuk kan zoveel herinneringen oproepen die ook een belangrijke rol spelen bij een nieuwe aankoop. Bij het bekijken van de foto's reageerden de jongere en oudere generatie van deze leeftijdscategorie erg verschillend. De oudere generatie zag op deze foto's noch het oude materiaal noch het afval. Bovendien vonden zij het interieur maar koud aanvoelen. Zij zagen zichzelf dan ook niet wonen in een huis opgetrokken uit flessen of stro. Ze merkten eveneens op dat ze zichzelf al te oud voelden om zich nog te mengen in al deze, al dan niet, technologische veranderingen. De jongere subcategorie was dan weer enorm verrast over de mogelijkheden die er vandaag de dag zijn. Ze wisten ons te vertellen dat het echt hard werken is om rond te komen. Daarom zagen ze zulke alternatieven wel zitten. Het ecologische en economische aspect trok hen enorm aan. Op de interieurfoto met de moderne inrichting reageerden ze bijna unaniem positief. 'Het is altijd mooi meegenomen als je het esthetische aspect kunt combineren met het economisch of ecologisch gunstige', was de algehele conclusie.

tekst Els Pieters

Linkerpagina : 1. Laundry Light - lamp gemaakt van wasmand 2. Kledingrek gemaakt van koperen buizen 3. Chairigami - zetel gemaakt uit karton
Rechterpagina : DIY living voor 100 euro, door Djuna Moens en Ines Cox

CAFE DEGUSTE 2011

©Laura Ysenbaardt & Pieter-Jan Debuyst

VOORSTELLING UNITE 1 2911

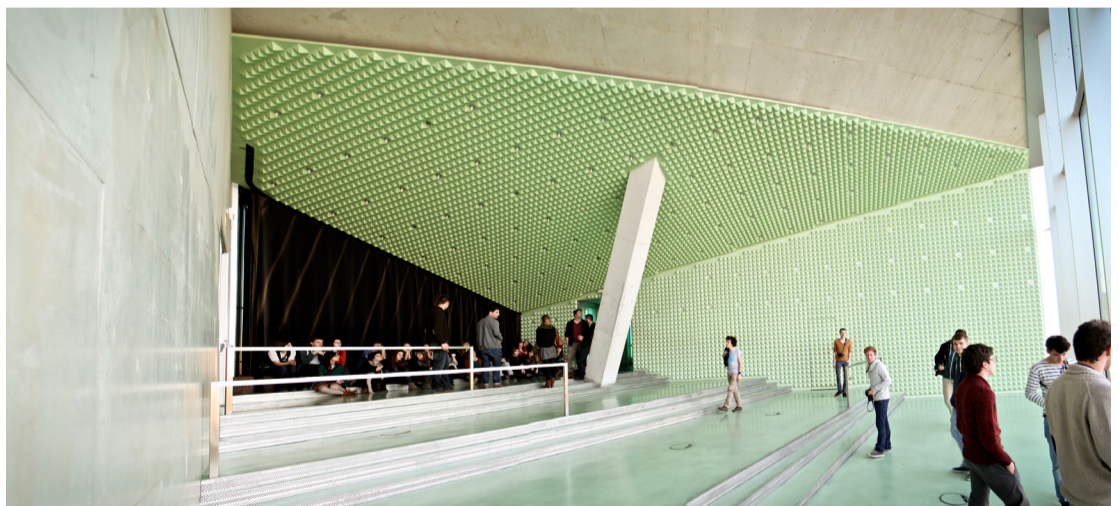
©Laura Ysenbaardt & Matthias Vanhoutteghem

BAUHOUSE II 04|12 8 III 28|02

©Matthias Vanhoutteghem

EXISTENZREIS PORTUGAL 03-10|02

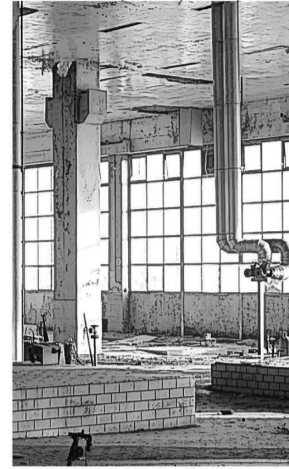
©Bram Van Sever & Pieter-Jan Debuyst

EXISTENZ WEEK

17 - 21 MAART

SLUISSTRAAT LEUVEN

INFO OP EXISTENZ.BE

EXISTENZ OFF THE GRID

SPEL

YOGA MET TIMMERS

CINEMA

DIY

INSTALLATIE ISM
GIJS VAN VAERENBERG

ZO ZEVENTIEN

20U OPENINGSRECEPTIE

MA ACHTIEN

- 13U LUNCHBOX SIGMA
- 14U BEELDHOUWEN €4
- 14U STOPMOTION €2
- 16U ATELIER VÉLO €3

- 18U EXISTENZ KOOKT €3,5
- 19U GIJS VAN VAERENBERG
- 20U BUUR
- 21U30 OOMEDY OAFE €3
- 0000 NACHTSPEL €2

WO TWINTIG

- 13U LUNCHBOX ODS METAL
- 13U30 UNITÉ #2
- 14U WWT MASTERS €3
- 14U OP DE WERF MET A33

- 18U EXISTENZ KOOKT €3,5
- 20U OFFICE KGDVS
- 20U DOORZON INTERIEUR
- 21U30 DANSEN DANSEN! €4

DI NEGENTIEN

- 13U LUNCHBOX OOECK
- 14U PRETTIG POLYESTER €4
- 14U STREETART BISSER €3
- 16U CEMENTJUWELLEN €3

- 18U EXISTENZ KOOKT €3,5
- 19U DEBAT VAART IN VRAAG
- 19U LIGHT PAINTING €3
- 21U KWIS €5/ PLOEG

DO EENENTWINTIG

- 13U LUNCHBOX RECTIOEL
- 13U KREATIEF KARTON €3
- 14U TSHIRT DESIGN €10
- 18U EXISTENZ KOOKT €5/7

- 20U STUKLEZING: ORG
- 22U COOKTAILFEEST

SLUISSTRAAT 41 LEUVEN 'DE BOTTELARIJ'

MEER INFO OP
EXISTENZ.BE

NOA ARCHITECTEN

Voor deze editie van 'Op Eigen Bodem' nemen we een kijkje binnenin twee opzienbarende projecten van het in 2000 opgerichte bureau noAarchitecten, ook wel bekend als An Fonteyne, Jitse Van Den Berg en Philippe Viérin, bijgestaan door een team van om en bij de 15 personen. Werken doen ze vanuit twee grote kantoren: één daarvan is gesitueerd in een historisch pand in centrum Brugge en de tweede is een door hen omgebouwde papierfabriek in hartje Brussel.

Twee van hun renovatieprojecten worden het onderwerp van deze 'Op eigen bodem': het ene een herbesteding van een oud bankgebouw uit de jaren '60 in Kortrijk tot een extensie van het reeds bestaande stadhuis, het andere een omvorming van een 16e eeuwse molencomplex dat stond te verkommeren en dat dankzij noAarchitecten een tweede leven als hotel kreeg. Beide projecten zijn gelijklopend, het zijn beiden vormen van vernieuwbouw. Er zijn echter ook heel wat onderlinge verschillen: de renovaties van een eerder recente betonstructuur en die van een 500 jaar oud pand moeten toch elk op een andere manier benaderd worden, zoals ook blijken zal.

STADHUIS KORTRIJK VAN BANKGEBOUW VAN STADHUIS

Voor noAarchitecten het gebouw in Kortrijk in 2001 onder handen begon te nemen, was het een donkere, weinig kwalitatieve blok die onvoldoende transparantie bood naar de gebruiker toe. Eind jaren '90 kocht het stadsbestuur het bankgebouw dan op met als doel er een onderkomen in te vinden voor de stadsdiensten. Het gebouw was immers groot genoeg qua oppervlakte. Toen werd noA aangesproken. Hun prioriteit was meer duidelijkheid scheppen in die informateloze massa.

Ze stripten het gebouw tot op de betonstructuur, een keuze die vooral gemaakt werd omwille van een eerder klein budget. Het verwijderen van alle bekleding van kolommen, wanden en plafonds was zo een economisch gunstige manier om met weinig middelen onmiddellijk een eenvoudig aanpasbaar volume te krijgen waarin het mogelijk werd om via verschillende doorbraken in de structuur licht binnen te brengen. Zo vervingen ze de gesloten gevel door een grote glaspartij en in het dak maakten ze openingen waar tuinserrissen als daklichten bovenop werden geplaatst. Bovenop de grote hal bevindt zich ook een toren waar kantoren in werden ondergebracht. Vanuit deze kantoren wordt het zicht dankzij deze serres en het aanwezige groendak opgevaardeerd.

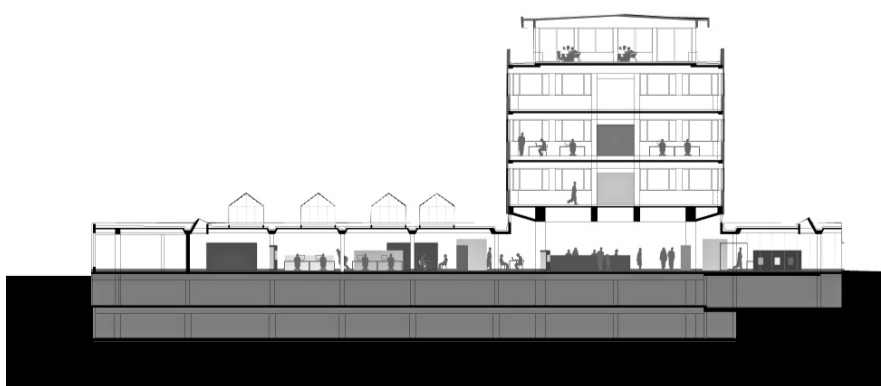
Binnenin werd gewerkt met één grote, open ruimte die visueel wordt ingedeeld met behulp van kleuren. Elke stadsdienst kreeg een eigen kleur samen met de daarmee gepaard gaande balies, kastenwanden en bureaus. Dit meubilair werd ontwikkeld in samenwerking met interieurarchitect Thomas Nachtergaele. Zo is voor de bezoeker in één oogopslag duidelijk waar de voor hem of haar benodigde dienst zich precies bevindt. Het geheel moest werken als een soort warenhuis, maar dan voor dienstverlening, aldus de architecten. De kantoorruimte die zo bekomen wordt hangt dus niet af van wanden en deuren, maar is gigantisch flexibel: zo kan 's morgens een bepaalde configuratie van meubilair gebruikt worden om individueel te werken, maar kan die na de middag zonder problemen omgevormd worden voor bijvoorbeeld vergaderingen. Binnenin het gebouw vinden we de serres die eerder al op het dak werden gebruikt terug: ze vormen de perfecte plek voor rustig samenzitten om dingen te bespreken.

Bovendien kan de hal gebruikt worden voor tentoonstellingen, concerten of andere activiteiten waardoor het gebouw zelf ook functiegevoels erg aanpasbaar is aan fluctuerende noden.

Van de centrale ligging van het complex wordt optimaal gebruik gemaakt aan de hand van verschillende ingangen die onder andere uitgeven op een belangrijke winkelstraat. Op die manier hoopt het bureau dat het gebouw ook als doorsteek kan gebruikt worden en zo opgevaardeerd wordt. Niet enkel mensen die effectief in het stadhuis moeten zijn, zijn er welkom, maar ook mensen die toevallig voorbij komen en binnen misschien even willen verpozen in een van de vele zithoeken die er werden ingericht. Efficiënt en correct gebruik van meubilair in openbare gebouwen is namelijk een belangrijk punt binnen het bureau. Architectuur en interieur moeten echt in wisselwerking met elkaar fungeren.

De verbinding met het oude stadhuis maakt noAarchitecten duidelijk dankzij een parkje met fruitbomen dat tussen beiden werd aangelegd. Zo wordt het stadhuis in Kortrijk een toonbeeld van een geslaagde verweving van oud, heel oud en nieuw.

"We zoeken bij het uitwerken en voltooiën van projecten graag steeds naar nieuwe oplossingen. Dit om twee redenen: om zelf verrast te blijven en plezier te hebben in het werk. In zoverre je niet terug eenzelfde oplossing nastreeft, zal je bij elk project meer bijleren en inzichten krijgen die je daarvoor nog niet had."

's HERTOGENMOLENS AARSCHOT VAN MOLEN TOT HOTEL

In 2004 werd dan begonnen met de reconversie van het complex van de 's Hertogenmolens in Aarschot door het bureau. Het geheel is zowel een gebouw op zich als een brug over de rivier. De molens zijn al eeuwenlang een referentiepunt in het gebied rond de Demer, maar stonden er sinds de tweede wereldoorlog leeg en verlaten bij. Tijd dus om daar wat aan te doen, dacht de stad Aarschot en onder de vorm van een publiek – private samenwerking met hotelketen 'The Lodge', spraken zij noAarchitecten aan. De opdracht van noA bestond er vooreerst in het gebouw op een goede manier te herbestemmen. "Het zoeken van een herbestedingsfunctie is bijna een opgave op zich. Maar ook de wijze waarop een nieuwe functie in een oud (waardevol) gebouw wordt ingepast, vraagt een visie. Het vergt kennis van het gebouw, van haar eigenheden, kwaliteiten en eigenaardigheden. Ieder gebouw heeft een natuurlijke manier om hiermee om te gaan, een manier die verder werkt op de opbouw, de structuur maar ook de ziel ervan. In Hasselt hebben we een oude gevangenis herbestedend tot een universiteit. Dit nieuw project stopt niet weg dat het een gevangenis was. Als je nadenkt over een functie is het wenselijk dat die nieuwe invulling op een positieve manier kan reageren op het bestaande. In Aarschot zochten we een publieke functie die toeliet om het complex in de hoogte en lengte te beleven. De meest publieke en toch private (omwille van de fondsen), bleek een 'public house' of beter: een brasserie met andere horecafuncties eraan toegevoegd. Oorspronkelijk zou dit een ecologische invulling krijgen, zo'n uitbater is echter niet gevonden. De tijd was er misschien nog niet helemaal rijp voor", aldus Philippe Viérin. Er werd dus gekozen voor een hotel, een brasserie met ontvangtzalen, sociale woningen en privéappartementen. De bijbehorende molen in de Demer, maakten ze terug operatief.

De restauratie werd door het bureau op een geheel eigen manier benaderd: "De restauratieve opties werden genomen vanuit het gevoelsmatige eerder dan bepaalde restauratieve concepten of regels te volgen." Na een brand in 1970 werden de noord- en westgevel van het molencomplex volledig verwoest. NoA heeft getracht deze schade zo getrouw mogelijk te herstellen door het gebruik van nieuwe materialen die zo goed passen dat je op het eerste zicht niet zou vermoeden dat ze er later werden bijgevoegd. Toch, als men dan een tweede keer kijkt, zijn de materialen ook wel duidelijk nieuw, waarmee het bureau ook met opzet toont dat bepaalde delen niet meer oorspronkelijk zijn. De oude delen zijn opgetrokken uit ijzerrijke Diestse zandsteen. Nieuwe materialen die ze als aanvulling hiervoor gebruikt hebben, zijn onder andere platen uit Cortenstaal en beton waar ijzeroxiden aan werden toegevoegd. Materialen die na verloop van tijd onderhevig zijn aan een charmante vorm van patina en verwerking. Een kwaliteit die de architecten roemen omwille van de sfeer die de oxidatie en roestvorming scheppen. "Het voelt alsof het materiaal al iets heeft meegemaakt." Op die manier trachtten de architecten het bij de eerste aanblik versnipperde gebouw visueel terug te brengen tot één groot, solitair volume.

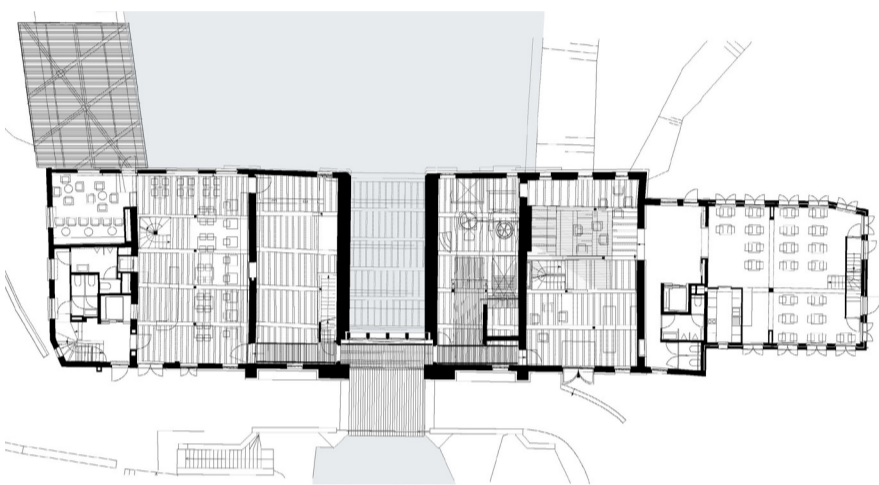
Ook binnenin werd veel aandacht besteed aan authenticiteit. Uit respect voor het historisch kader heeft het bureau de bestaande houtstructuur in het dak zichtbaar gelaten, net zoals af en toe de ruwe bakstenen muur naar voor komt. In tegenstelling tot het project in Kortrijk waar de bezoeker getraakteerd wordt op een explosie van kleur, zijn alle schakeringen hier vrij sober gehouden. "Dit komt omdat de toepassing van zoveel massief hout (rustieke eik), uniek is. Des te meer als het onbehandeld kan gebruikt worden. En dat kan je niet vaak, wel in een monument. Het hout neemt alle aandacht. Een palet van rustige kleuren hadden we in de kamers van het hotel wel voor ogen maar de uitbater hield het liever sober." Als ik vraag of er iets is wat ze als bureau, nu het project er al een tijdje staat, toch misschien lichtjes anders had willen aanpakken, dan komt het losse meubilair op de proppen: "In Aarschot hebben we het vaste meubilair ontworpen maar het losse meubilair niet. De keuzes die we voorlegden moesten het afleggen tegen goedkopere modellen die de ziel van het project niet genoeg ondersteunen. Nu, zoveel jaar later, zouden we strategischer voorstellen doen. We weten nu ook beter waar we goedkoop en toch passend materiaal kunnen vinden."

Als een belangrijke referentie voor het project wordt de film 'Nosferatu' van Fritz Lang door het bureau naar voren geschoven omwille van de dreigende sfeer die van het gebouw uitging toen het destijds nog een ruïne was.

In 2011 won noAarchitecten voor deze geslaagde renovatie de Belgische Prijs voor Architectuur in de categorie 'niet-residentieel privaat', waarmee ze dus gerust een referentie op het gebied van kwaliteitsvolle renovaties kunnen genoemd worden, naast alle nieuwbouwprojecten die ze ook op hun naam mogen schrijven.

"Als we één raad zouden moeten geven aan jonge architecten die aan hun eerste renovatieproject beginnen, dan zou dat zijn: vertrek vanuit de analyse van het bestaande. 'Wat is waardevol? Wat niet? Waarom en op welke manier kan je wat je interessant vindt inzetten? Tracht de logica te volgen. Alleen, heel soms is het net beter om dat net niet te doen. De beste oplossingen zijn eenvoudig. Tegelijk mag het niet vervelen, want elk gebouw moet lang beleefd worden door de bewoners. Het moet om dezelfde reden mogelijkheden scheppen."

Tekst: Valérie D'Haese
Beeld: K. Zwarts

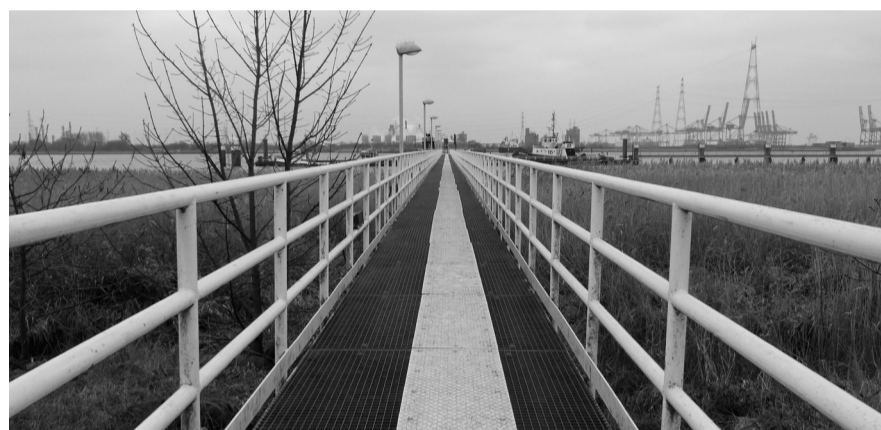
OP VISITE IN LILLO

Ongeveer 30 inwoners telt Lillo. Het dorpje ligt aan de Schelde en is opgetrokken binnen het fort van Lillo. Samen met zusterfort Liefkenshoek, dat zich op de andere oever van de rivier bevindt, vormt het een poort op de stroom en een poort tot de stad Antwerpen. Waar ooit de wateren bevaren werden door scheepsvolk in driemasters, klippers en schuiten, varen nu caravans containerschepen af en aan. We bevinden ons midden in de haven van Antwerpen.

Een klein bordje in de verte wijst ons de weg: Lillo links afslaan. We verlaten de bedrijvigheid en komen terecht op een kasseiweggetje. Aan onze linkerkant zien we het dorpje nauwelijks boven de bastions van het fort uitkomen. We parkeren de auto op een zeer ruime parking, die doet vermoeden dat het dorp op mooie zomerdagen een groot aantal toeristen trekt.

Een eerste blik op het pittoreske dorpje is veelbelovend, toch beslissen we richting het water te wandelen voor een zicht op de rivier en de haven. De Schelde is hier zowat 900 meter breed en stroomt machtig en ongestoord door het landschap. In onze rechter ooghoek werkt de wolkenfabriek van Doel op volle toeren. Recht voor ons ligt het veer van Lillo, waar je in het weekend tijdens de zomermaanden de overzetboot naar Doel kan nemen. Geen veerboot te zien vandaag, wel een verzameling andere bootjes die liggen te rusten aan het ponton op het einde van de steiger. Voorzichtig wandelen we hier naartoe, 200 meter ver de Schelde op. Als een stel verdwaalde toeristen wandelden we wat onwennig heen en weer, wat niet onopgemerkt bleef bij de scheepslui. Klaar om ons te informeren dat het veer vandaag niet vaart, komt een bemanningslid uit zijn cabine. Maar we zijn hier niet voor het veer, maar voor een interessant verhaal, dus vragen we of we wat vragen mogen stellen voor een bescheiden studentenkrantje. –“Ja, dat mag, kom maar aan boord.” Meer moeten we niet horen en na enkele seconden zitten we warm in de stuurcabine van de boot, uit de koude wind die buiten vingers en oren deed bevriezen.

Om te bewijzen dat we hier wel degelijk zijn voor een krantje laat ik de vorige editie van Unité zien en licht toe dat het uitgaat van een enthousiaste groep architectuurstudenten van de KULeuven. –“Mogen we ondertussen ook wat foto's nemen?” Natuurlijk mogen we dit van onze sympathieke gesprekspartner. Op de achtergrond horen we een communicatiecomputer vanalles mededelen en zonder aarzelen zet Rudy deze af, want nu is het tijd om te babbelen. Nieuwsgierig vragen we achter zijn beroep. Hij werkt voor Jan De Nul en moet met zijn bootje uitrukken als ze hem nodig hebben, want iets verderop zit een baggerboot te werken op de Schelde. Hij wijst op een boordcomputer achter hem waarop een plan van de haven is afgebeeld met daarop alle boten die er zich bevinden. –“Wat als je dan op een dag geen oproep krijgt?” –“Dan moet ik mij op een andere manier bezighouden. Ik heb hier ook een iPad liggen, dus er is altijd wel iets te doen.” Er klinkt gestommel in het ruim en een tweede bemanningslid komt naar boven; nu is de crew compleet. We krijgen een interessante uitleg over de haven, en de plek waar we ons bevinden. Lillo en Liefkenshoek zijn 2 forten die nog door Napoleon zijn gebouwd ter bescherming van de stad. Nu liggen ze midden in industriegebied. Langs de ene kant kijken we op de ingang van het Deurganckdok, met daarachter het dorpje Doel, dat verbleekt bij de aanblik op de kerncentrale in de achtergrond.

We vragen hen wat ze weten over Lillo en wat er allemaal te zien is vanuit hun bootje. Het verschil tussen winter en zomer is opmerkelijk. In de zomer is het zoete inval in Lillo, maar in de winter heb je slechts een enkeling die het dorp bezoekt. Het gebeurt vaak dat verdwaalde toeristen zich naar het ponton begeven om het veer te nemen naar Doel, op een weekdag, terwijl duidelijk aan de steiger aangegeven staat wanneer de veerboot al dan niet vaart. Dit was ook ons compleet ontgaan. De romantische sfeer die Lillo omringt is ook de scène voor veel vrijende koppeltjes op de steiger.

Net als we vragen achter de kathedraal van de zee, containerschepen tot wel 400 meter lang, verschijnt er een schip van liefst 360 meter lang in de bocht van de Schelde, klaar om te ontschepen in het Deurganckdok. De combinatie van het schommelen van de boot en de warmte in de cabine maken ons echter wat zeeziek en we besluiten ons bezoekje af te ronden. Na een laatste blik op het enorme containerschip keren we terug naar vaste bodem.

Terug in Lillo begint onze zoektocht naar een goede visiteplek opnieuw. Wat ons opvalt is het hoge aantal cafés in dit kleine dorp: welgeteld 5, omgerekend is dat een café per 6 inwoners. We besluiten een bezoekje te brengen aan een van de cafés, in de hoop een echte Lillonaar te kunnen ontmoeten. We passeren het oude douanekantoor, een museum en een bibliotheek tot we op het centrale pleintje komen bij de kerk. Eén café is gesloten, een ander is goed bevolkt, dus gaan we binnen bij café nummer drie, Het Pleintje, wat een zeer toepasselijke naam is. Spijtig genoeg is onze gastvrouw afkomstig uit Wilrijk. Na een korte pauze en wat drankjes later besluiten we te vragen bij wie we dan wel terecht kunnen voor een interessant gesprek over Lillo. "Vraag het eens bij Marleen, van het café hier aan de overkant, zij komt uit Doel, maar woont al enkele jaren in Lillo." Super! We steken het pleintje over en gaan binnen 'In de 7 Saeligheden'. Buiten de cafébazin is er één klant. We zetten ons aan de toog. "Bent u Marleen?" "Ja," antwoordt ze direct, een beetje verbaasd. "Zouden we wat vragen mogen stellen?" Ai, dat klonk misschien wat zakelijk. "Allé, voor de jeugd zullen we dat eens doen hè."

Dertig jaar woonde Marleen in Doel en als enige is ze naar Lillo verhuisd. Voor de lezers die het beruchte dorp Doel niet kennen: dit dorp zou moeten verdwijnen om plaats te maken voor industrie van de haven. In tegenstelling tot andere dorpen komt het vaak in de media door protesten van bewoners. Maar zijn het werkelijk de bewoners die protesteren? We vroegen het aan onze gastvrouw; "Het zijn de krakers die opkomen voor Doel, niet de echte Doelenaars, want die wonen niet meer in Doel." Behalve dan een enkeling die besloten heeft niet in te gaan op het aanbod van 'vrijwillige onteigening'. Echt vrijwillig was deze onteigening niet; er werd meer een deadline voorgesteld om het dorp te verlaten. Als men voor 2004 Doel verliet, kreeg men de wettelijke onteigening vergoed plus een premie voor het aantal jaren dat men in het dorp heeft geleefd. Na 2004 vervielen deze extra premies.

Hoe is het leven in Lillo? In het dorp zijn geen scholen, winkels, banken of andere algemene voorzieningen. Marleen vertelt ons dat er in Lillo ook geen kinderen wonen. Het viel ons nochtans op dat er veel speeltuinen zijn, maar die zijn voor de toeristen. Boodschappen worden gedaan in Stabroek, wat met de auto slechts enkele minuten rijden is. Als je dan iets vergeten bent, heb je pech. Zo leer je te eten en te gebruiken wat je in huis hebt. Voor de rest is het leven in Lillo zeer rustig en afhankelijk van het toerisme.

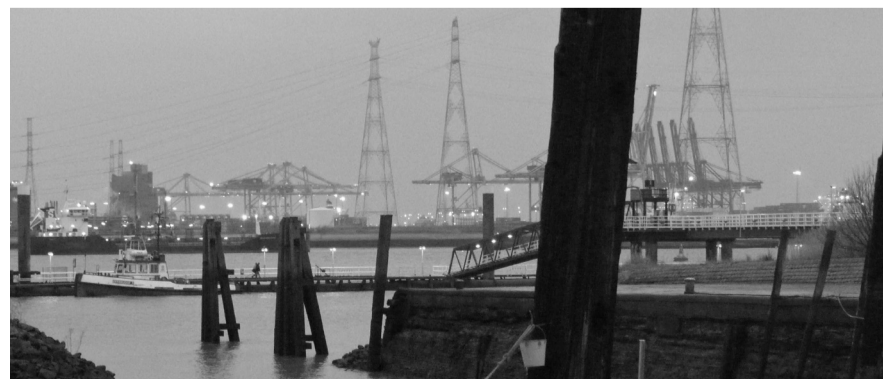
In de zomer is het erg druk, met evenementen en marktjes, maar nu in de winter is het opvallend rustig. Soms gebeurt het eens dat er plots veel klanten zijn en dat zorgt dan weer voor afwisseling, en dat is nodig om het aangenaam te houden, want altijd druk is niet leuk maar altijd leeg is natuurlijk ook geen aangename zaak. Aan de muur hangt een opmerkelijke foto van een containerschip met dezelfde naam als het café. Het is een foto getrokken door een voormalige buurman, wiens huis momenteel te koop staat. Spijtig genoeg is de foto bewerkt en de naam achteraf toegevoegd, maar dit maakt de foto niet minder leuk.

"Ken je iedereen uit Lillo?" "Nee, niet allemaal. Er zijn enkele appartementen die verhuurd worden aan havenarbeiders uit Litouwen of Polen en die ken ik niet." Ondertussen is er een Oost-Europeaan het café binnengekomen. "Wodka?" "No, I don't have wodka." "Ze werken hier in de haven en verblijven hier op appartement. Meestal komen ze niet op café, want dat is te duur. Je ziet ze met een paar op het plein met zakjes met drank." "Russian?" "No, Lithuanian." Dat is dan ook weer opgehelderd. Nog even babbelen we over waar Litouwen nu ookal weer ligt. Ligt het nu tussen Estland en Letland, of is het het onderste land van de drie Baltische landen? Soit. "Tomorrow I'm going home!" klinkt het van het tafeltje aan de muur.

Er bestaat een plan om Lillo-fort in zijn glorie te herstellen, wat ten koste zou gaan van de huidige jachthaven. Deze zou verplaatst worden, net zoals de bezoekersparking. Wat hier concreet van uitgevoerd zal worden is nog af te wachten. Waarschijnlijk zal er tegen ons volgende bezoek nog niet veel veranderd zijn. Na te hebben vernomen dat thuis het eten bijna klaar is, besluiten we te vertrekken. We spreken af met Marleen dat we nog eens terug zullen komen, om haar een krantje te bezorgen, maar vooral om nog eens te kunnen babbelen. Snel wandelen we nog langs het haventje. Er staat geen water in de haven zodat de boten op het droge liggen. Wat is nu een haven zonder water? In de verte zien we dat de boot van Rudy ook al vertrokken is. Eer we uitgewandeld zijn, valt reeds de avond en merken we dat de lichtjes van de Schelde zijn ontstoken. Met dit toch wel surrealistische beeld op onze netvlieszen gebrand, verlaten we Lillo, zonder vaarwel maar met een gemeente tot ziens.

Tekst Wouter Antonissen, Beeld Febe Massez

FOGO ISLAND STUDIOS

Voor deze tweede editie steken we de Belgische grens over richting Canada. Voor de Canadese kust, in de Atlantische oceaan, ligt Fogo Island, Newfoundland. De Canadese architect Todd Saunders, die op dit eiland geboren werd, bouwde er de 'Fogo Island Studios'. Het woeste Noord-Atlantische landschap vormt er het decor voor zes exclusieve studio's. Vier van deze studio's staan er inmiddels al, de bouwwerken voor de laatste twee studio's worden binnenkort aangevangen.

Aangezien het eiland maar een paar duizend inwoners rijk is, was de visvangst altijd de belangrijkste bron van inkomsten. Dit is de laatste jaren echter sterk veranderd door de snel achteruitgaande economie. Daarom richtte een team van inwoners de 'Shorefast Foundation' op. Dit is een stichting die erop doelt het toerisme nieuw leven in te blazen en de bezoekers de kans te geven om het eiland op een culturele en duurzame manier te verkennen. Een eerste project was de 'Fogo Island Inn'. Dit 29 kamers tellende hotel zou een plek moeten worden waar kunstenaars van over de hele wereld elkaar kunnen ontmoeten. De 'Fogo Island Arts Corporation' ondersteunt dit project en hoopt zo de lokale tradities op het eiland in stand te houden. Deze onderneming doet dus meer dan de bezoekers een slaapplek aanbieden. Ze voorziet ook een bibliotheek, een sauna & spa, een kunstgalerij en een kleine bioscoop.

Naast deze 'Fogo Island Inn' creëerde architect Todd Saunders ook nog 4 kleinere studio's aan de noordkust van Fogo Island waar creatievelingen hun talenten kunnen botvieren. Elk van deze studio's is tevens geassocieerd met een van de lokale gemeenschappen op het eiland. Alle vier de projecten zijn op een totaal verschillende manier uitgewerkt naargelang het hen omliggende landschap en hebben hun naam te danken aan hun vormgeving. Zo ligt de Bridge Studio aan een rustige stille vijver, staat de Squish Studio op rotsen waar de oceaan dag en nacht tegenaan beukt en lijkt het alsof de zwarte Tower Studio uit de lucht is komen vallen. Het resultaat zijn strakke, geometrisch afgelijnde verblijfplaatsen die de bezoekers een adembenemend zicht op het ruige landschap geven. Er leidt evenwel geen enkele weg naar deze studio's, de enige manier om deze te bereiken is een stevige wandeltocht. Dat maakt onder meer dat dit een geliefde plaats is voor kunstenaars en ontwerpers om in gehele rust en stilte te kunnen werken.

Alle studio's zijn bekleed met voorbehandelde planken van dennenhout om de constructie te beschermen tegen de gure weersomstandigheden. Afhankelijk van het ontwerp wordt deze houten schil al dan niet nog in een kleur geschilderd. Het was voor de architect erg belangrijk dat er zou gewerkt worden met natuurlijke, duurzame materialen die bevestigd worden op een weerbestendige constructie. Het voordeel hiervan is dat alle studio's in de wintermaanden kunnen geprefabriceerd worden en dan in de daaropvolgende lente op hun bestemming geplaatst kunnen worden.

LONG STUDIO

Met zijn 120 m² is de Long Studio meteen ook de grootste studio in de gehele collectie. Deze langwerpige studio is ontworpen met respect voor het omliggende landschap en op zo een manier dat men ook een connectie schept tussen het verleden en de toekomst van het eiland. De Long Studio wordt door een paalconstructie licht opgetild boven de rotsen en de golven om zo de bezoekers van een panoramisch uitzicht te kunnen laten genieten over dit unieke landschap. Door het gigantische raam op de kopse zijde kan je zelfs de ijsbergen zien van de gletsjers in Groenland. Binnenkomen doe je via de overdekte buitenruimte waar zich vooral bergruimtes bevinden. Deze plek moedigt aan om 's zomers meer buiten te leven. Naast een slaapkamer op de eerste verdieping beschikt deze studio ook nog over een eigen keuken, open haard, watertank en grote bergruimtes.

BRIDGE STUDIO

De Bridge Studio bevindt zich in Deep Bay, waar zich ook de kleinste gemeenschap van Fogo Island bevindt, in het noordwesten van het eiland. De Bridge Studio is de kleinste studio van de reeks en is gelegen aan een rustige plas. Binnenkomen doe je via een kleine brug die van de rotsen naar de studio leidt. Binnen is er opnieuw hetzelfde dennenhout gebruikt voor de afwerking van het plafond, wanden en de vloer. Het heldere interieur baadt in licht door een grote glaspartij die naar het water gericht is. Naast de studio zijn een aantal zonnepanelen geïnstalleerd. Op die manier worden het beperkt aantal uren zonneshijns op dit eiland maximaal benut.

SQUISH STUDIO

De Squish Studio is gelegen net buiten het kleine dorpje Titling in het oosten van het eiland. De witte geometrische vorm van de studio op de rotsachtige kustlijn vormt een sterk contrast met de inheemse architectuur van het nabijgelegen dorp. Quote van de architect: '...it is out of sight, but close'.

De studio heeft een spectaculaire ingang die zich 6 meter boven de grond bevindt en een wijsd zicht over de woeste golven biedt. Het grondplan heeft een de vorm van een trapezium met een grote glaspartij naar de oceaan toe. Er werd aan weerskanten van de studio een overdekte buitenruimte gecreëerd door de buitenwanden te verlengen. Zo werd er in het noorden een terras gecreëerd en in het zuiden een driehoekige buitenruimte, die overdekt wordt door het overhellende dak. Indien we de studio vanop een afstand bekijken wordt de gestroomlijnde vorm met zijn hoge achterkant en lage voorkant, vandaar de naam 'squish(ed)' studio, duidelijk zichtbaar.

Net als de Bridge Studio beschikt de Squish Studio ook over een aantal zonnepanelen die op naburige rotspunten bevestigd zijn om de studio van een beperkte voorraad energie te kunnen voorzien. Het interieur van deze studio is wederom heel herkenbaar door de witte, oneindig lange dennenhouten planken, waarin de voorzieningen op een speelse manier zitten ingebouwd. Wanneer het stormt op het eiland voel je in de studio heel duidelijk de nabijheid van de oceaan. Op sommige dagen is de studio dan ook de perfecte plaats om de soms drastische omslag van het weer op het eiland te bekijken. De Squish Studio wordt nu vooral gebruikt als een verblijfplaats voor kunstenaars maar is zeker ook voor gewone toeristen een bezoekje waard.

TOWER STUDIO

De officiële opening van de Tower Studio was waarschijnlijk een van de meest feestelijke evenementen op het eiland. Inclusief kampvuur, vuurpijlen die werden afgeschoten vanop het dakterras van de toren en opgenomen geluiden van walvissen als achtergrondmuziek. De Tower Studio is ingeplant tussen de rotsen van Shoal Bay en ligt op een boogschuit van de oceaan. Deze studio kan je enkel en alleen bereiken door vanaf de enige hoofdweg die het eiland rijk is naar de toren toe te wandelen. Deze in de hoogte uitgewerkte studio is ontworpen als een verticaal 'icoon' dat in contrast staat met het hoofdzakelijk horizontale landschap langs de kust. De zwarte kleur van de toren samen met het feit dat deze geen ramen heeft in de zijmuren maar voornamelijk in het dak, maakt van deze studio een vervreemdend object. De eerste reactie van de doorsnee bezoeker aan het eiland is dan ook meestal matig positief.

De Tower Studio bestaat uit drie verdiepingen met een totale hoogte van 9,8 meter. Op het gelijkvloers van de studio bevindt zich vooral bergruimte, een kleine keuken en eventueel extra werkruimte. Gaan we de trap op naar de tweede verdieping dan komen we terecht in een dubbelhoge ruimte die gebruikt kan worden door de kunstenaar om te experimenteren. Deze ruimte wordt van natuurlijk daglicht voorzien door een groot raam dat een deel van de west-*façade* omarmt. Vanop deze tweede verdieping kan je via een kleine ladder naar het dakterras, waar je een prachtig zicht hebt over het verweerde landschap en de nabijheid van de oceaan kan bewonderen.

Op sommige dagen kan het erg mistig zijn op Fogo Island. Dan gaat de toren met zijn pekwarte kleur helemaal op in zijn omgeving. Daarnaast staat de zwarte kleur van de planken, die bevestigd zijn aan de buitenkant van de toren, in sterk contrast met het glanzende witte interieur. Aan de buitenzijde werd enkel de plaats waar zich de ingang bevindt wit gekleurd in plaats van zwart om zo het voorportaal en de toegang van de studio ook figuurlijk in de verf te zetten.

SHORT & FOGO STUDIO

Naast de vier studio's die hierboven vermeld zijn, staan er nog twee nieuwe op het programma. De Short Studio zal helemaal in het zuiden van het eiland geplaatst worden. Terwijl de Fogo Studio zich tussen de Bridge en de Tower studio zal bevinden vlakbij het dorpje Fogo. De voltooiing van de bouw is voorzien in de nabije toekomst.

Tekst Laura Ysenbaardt
Beelden Bent René Synnevåg

Rij 1. Long Studio 2. Bridge Studio 3. Squish Studio 4. Tower Studio

Isolatie rondom, de ultieme bescherming.

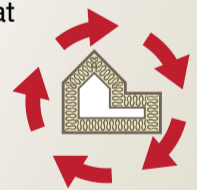

Recticel Insulation, door de natuur geïnspireerd.

Om duurzame isolatieproducten voor de woning te ontwikkelen, bestudeerden de product innovators van Recticel Insulation de natuur. En haalden er de eigenschappen uit die ons gamma zo uniek en efficiënt maken. Zo lieten ze zich inspireren door het ingenieuze beschermingssysteem van het gordeldier. Die kan zich volledig afsluiten van de gevaren van buitenaf. Net zoals Recticel Insulation elke woning volledig afsluit van weer, wind... en hoge energiefacturen.

Elke woning, perfect geïsoleerd van onder tot boven.

Inderdaad. Recticel Insulation biedt uiterst kostenbesparende, duurzame producten die elke woning - ook als het een passiefhuis betreft - optimaal isoleren. Neem nu Eurowall®: met deze ultradunne spouwisolatie bespaart u ruimte. U kiest ook voor Powerroof®, onze revolutionaire dakisolatie, én Eurofloor®, de dunste vloerisolatie? Dan bent u bovendien zeker dat de isolatie in uw woning naadloos in elkaar overgaat. Dank u wel, Moeder Natuur.

Totale bescherming met 6 topproducten.

Powerroof®
isolatie voor
hellende
daken

Eurowall®
de ultradunne
spouwisolatie

Eurothane® G
de ideale
binnenisolatie

Eurofloor®
de dunste
vloerisolatie

Powerwall®
isolatie voor
buitengevels

Eurothane® Bi-3
isolatie voor
platte daken

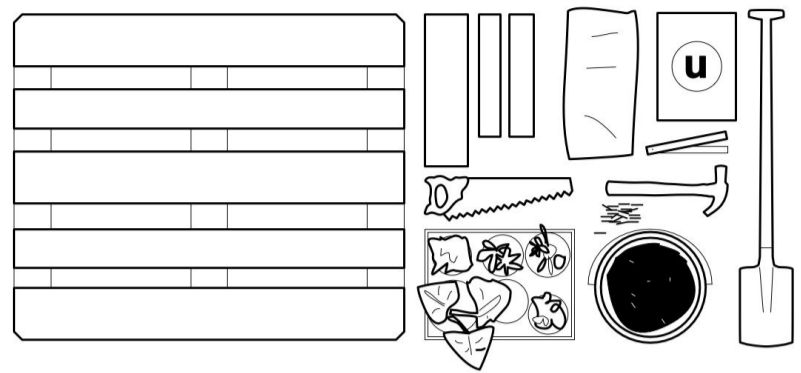
DIY WITH DAAN

We hebben de buik vol van houtvezelplaten, maar grondstoffen worden schaarser, dus wie meubels wil die gemaakt zijn uit massief hout kan maar beter creatief te werk gaan. Zoek uzelf een paar paletten en maak er meubels van! Om u op weg te helpen selecteerde Unité twee evergreens van het pallet-design: de frisse pallet-kruidentuin en de schalkse pallet-tafel. Je vrienden staan gegarandeerd versteld en dat allemaal voor geen geld. Hup aan de slag!

Het enige wat je nodig hebt zijn twee paletten (liggen vaak letterlijk voor het grijpen), resthout (moet ook gratis kunnen), wat nagels, een zaag, een hamer, een gezellige bende kruidenplanten, stevige plastic, wat potgrond en vooral: goesting.

PALLET-KRUIDENREK

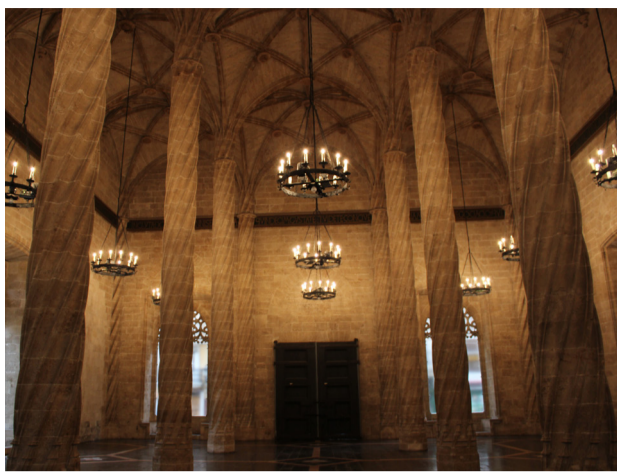
Zeer handig op kleine terrassen. Nagel de plastic op de latten vast zodat achter elke spleet een bloembak ontstaat. Schep er vervolgens de aarde in en prik gaatjes in de plastic voor afwatering. Et voilà, uw 'jardin verticale' wacht enkel nog op wat frisse plantjes.

PALLET-TAFEL

Kies een hoogte voor de tafel en zaag het resthout op deze hoogte af. Nagel per zijde één plaatje vast en geef de tafel een leuke stempel. Zet er vervolgens een aantal mooie tassen en de Unité op.

CITYGUIDE PERLAS VALENCIANAS

Hoewel Valencia bij het grote publiek ondertussen vooral bekend is door Calatrava's reusachtige 'Ciudad de las Artes y Ciencias' willen we in wat volgt een aantal tips geven voor intiemere en meer onbekende niet-te-missen plekjes, zowel binnen als buiten het historisch (en toeristisch!) stadscentrum. Onmisbaar voor de Spaanse cityhopper!

1. Turia park (foto 1)

Na de overstroming van de rivier Turia, die door Valencia kronkelt, werd beslist de loop van de rivier te verplaatsen. Het oorspronkelijke plan om in de vrijgekomen bedding een autosnelweg aan te leggen werd gelukkig gedwarsboomd door de Valenciaanse bevolking die uit protest zelf boompjes begon te planten. Sindsdien is dit gebied uitgegroeid tot een prachtig park met de gigantische omvang van bijna 2 miljoen vierkante meter dat zich over een afstand van 8km dwars doorheen Valencia slingert.

Dit knap staaltje van doordachte stedenbouw telt ondertussen verschillende voetbalvelden, een baseballveld, een rugbyveld, een geweldige speeltuin, een museum, een cinemazaal, atletiekpistes, fontein, fitnessstoel, beeldhouwwerken en nog veel meer. Deze reusachtige groene long groeide uit tot dé trekpleister van Valencia waar de inwoners van de stad zich na een stressvolle werkdag ontspannen weg van alle drukte, schuilen in de schaduw van de vele palmbomen, joggen, skaten of fietsen,...

Doe een inspanning en wandel of fiets tot aan het einde van het Turia-park. Het Parque de Cabecera dat hier nog maar pas is aangelegd is immers meer dan de moeite waard. Weidse heuvels vol perfect gras geflankeerd door waterpartijen waartussen enkele kilometers aan wandelpaden kronkelen, landschapsarchitectuur waar je mond van openvalt.

2. La Lonja de la Seda (foto 2) Calle Conde de Almodóvar, 4

Dit stukje UNESCO werelderfgoed loop je vast ongemerkt voorbij, aangezien de Mercado Central zich aan de overkant van deze straat bevindt en alle moeite doet om je aandacht te trekken. De vroegere zijdebeurs is echter een architecturaal pareltje, met haar metershoge spiraalkolommen en een reusachtige hal vol stergewelven.

3. La Fundación Chirivella Soriano Calle de Valeriola, 13

Dit oud 14de eeuws gotisch paleis onderging een erg mooie restauratie en werd zo omgevormd tot een kunstencentrum. Interessante exposities van hedendaagse kunst en fotografie contrasteren mooi met de oude elementen binnenin.

4. Streetart (foto 3)

Liefhebbers van streetart zijn in Valencia aan het juiste adres. Laat je verrassen tijdens je ontdekking van de stad, in iedere straat is er immers wel een kunstwerkje te vinden. Wil je toch gericht op zoek naar streetart begin je queeste dan in Calle Quart, de straat die de kathedraal verbindt met de oude stadspoort Torres de Quart en verdwaalt in de vele smalle zijstraatjes.

5. Placa del Miracle del Mocadoret

Ga op zoek naar de kleine doorsteek van Placa de La Reina naar het verborgen Placa del Miracle del Mocadoret. Op dit schattige binnenpleintje vind je immers twee van de leukste winkels van Valencia. El Asilo, letterlijk vertaald 'Het asiel' heeft zijn naam niet gestolen. In dit stoffig boekenwinkeltje wachten honderden oude boeken op hun nieuwe eigenaar. Snister wat rond want je vindt hier soms echte pareltjes. Wie weet vind je tussen de oude kaarten, posters en andere curiositeiten die je hier ook kan vinden, je ultieme vakantiesouvenir. Als architectuurhipster is het een absolute must-do een bezoekje te brengen aan Ampliarte. Hier koop je de nieuwe plastic generatie aan analoge foto's, het aanbod reikt zelfs verder dan de Lomo-toestellen.

6. Paellabar La Riuà (foto 4) Calle del Mar 27

In de stad waar paella is uitgevonden, is het aanbod overvloedig. Paella is hier dagelijkse kost. Jammer genoeg doen niet alle versies de Valenciaanse Paella eer aan. Authentiek en verser dan in La Riuà ga je echter niet snel vinden. Niet voor niets mocht dit restaurant de paella maken voor de wereldtentoonstelling in Lissabon. Ga hier niet enkel naartoe voor het overheerlijke eten, maar geef ook je ogen de kost aan de honderden spaanse borden die hier aan de muren hangen.

BUITEN DE OUDE STADSMUREN

El Cabañal (foto 5)

Valencia moet wel één van de laatste steden in Europa zijn waar tot nu toe de toeristische sector de slag om de kustlijn nog niet heeft gewonnen. De Benidorm-torens deden hier tot nu toe nog niet hun intrede. Of dit nog lang zal duren is nog maar de vraag, dus grijp nu de kans om de gezellige en authentieke wijken aan de zee te verkennen. El Cabañal spant hier de kroon. Dit voormalig vissersdorpje is opgenomen in het weefsel van grootstad Valencia. De kleine huisjes bekleed met tegeltjes of geveerd in felle kleuren geven je het gevoel terug te zijn gekeerd in de tijd.

El Rastro

Eén keer per week wordt het parkingterrein van Mestalla, het voetbalstadion van topper Valencia CF, leeggemaakt. Op zondagmorgen vindt hier de vlooiemarkt plaats. Oude camera's aan enkele euro's, een spotgoedkope gitaar, bij gebrek aan kringloopwinkels in Valencia is dit the place to be. Vroeg opstaan is de boodschap!

Zumeria ZUM ZUM (foto 6)

Een goede start van een lange nacht of gewoon gezellig onder vrienden, deze authentieke cocktailbar is zeker een bezoekje waard. Laat je niet afschrikken door de nogal oubollige inrichting inclusief rieten stoelen en vaalgroene muren. Hier drink je de beste Agua de Valencia. Als leuk extraatje zijn de bordspellen er ingewerkt in de glazen tafels, wanneer de alcohol nog niet voor genoeg vertier zorgt.

Bar Santana

Naar Spanje afreizen zonder tapas te consumeren is net als in België geen frieten proberen. Laat je echter niet verleiden in het toeristische centrum door de engelstalige en overprijsde menu's en zoek je toevlucht buiten de oude stadsomwalling. Bar Santana is favoriet. Hier eet je overheerlijke en verse tapas voor geen geld. Geen wonder dus dat in het weekend hier steeds alle tafeltjes gereserveerd zijn door luidruchtige Spanjaarden. Neem je woordenboekje mee of maak duidelijk dat je geen woord van de kaart begrijpt en de ober toont je in de keuken zijn overvloedig aanbod aan tapas. Kies lukraak, ze zijn één voor één hemels van smaak!

VALENCIA
39°29'0"N, 0°22'0"W

ERASMOES

Valencia, de sinaasappelstad alwaar huizen worden verkocht via briefjes aan muren en telefoonpalen, waar elk weekend wel zonder reden één of ander vuurwerk plaatsvindt (was het dan geen crisis?), waar de paella werd uitgevonden, waar onze goedheilighe bebaarde man een nobele onbekende is (kwam die niet elk jaar vanuit Spanje?) en waar vrouwen even grote fan zijn van voetbal als mannen. Over 10 maanden architectuur studeren aan de Middellandse zee.

Erasmus in Spanje, er bestaan erg veel vooroordelen over. Erasmusstudenten in het algemeen maar zeker diegenen die voor Spanje kiezen feesten elke dag, gaan niet naar hun lessen, spreken het liefst geen woord Spaans en vinden cultuur maar een eng woord. Het is ergens best wel schrijnend te ontdekken dat er een flink aantal buitenlandse studenten inderdaad conform deze standaarden leven. De meesten van hen blijven maar één semester, waardoor het velen niet mogelijk of niet de moeite lijkt om de taal te leren. Ze leven samen met andere erasmussen, spenderen meer tijd op het strand dan in de universiteit, kiezen hun lessenpakket in functie van makkelijkheid, engelstaligheid of niet-voormiddagheid, en drinken alcohol alsof de wereldvoorraad elk moment uitgeput kan geraken. Het moet gezegd dat de vele Erasmusorganisaties, die niet rusten voor ze elke erasmusstudent gebrainwasht hebben met hun commerciële muziek en gratis shotjes, pinten of vodkasputen, de zaak niet echt ten goede komen.

Gelukkig zijn er ook genoeg mensen die het tegendeel bewijzen. Dat kan ook moeilijk anders als je weet dat deze stad ongeveer 5000 buitenlandse studenten telt. Een aantal dat weinig andere steden halen en wat van Valencia een van de populairste erasmusbestemmingen maakt in heel Spanje, en bij uitbreiding ook binnen Europa.

Terwijl de ene misschien voldoening krijgt van een semester sex, drugs and rock 'n roll, zijn er genoeg mensen die er een iets geciviliseerdere mening op na houden. Uiteraard rekenen wij onszelf tot deze laatste categorie. Hoewel we ons de eerste weken na aankomst na een halve zin Spaans al trots op de borst sloegen en prompt dos cervezas por favor bestelden, is ons vocabularium er ondertussen één waarvan we zelf verstedeld staan. Dat is maar goed ook, want de meeste locals (inclusief de proffen) babbelen hier aan het tempo van een sneltrein op LSD.

UPV

De unief zelf, Universitat Politecnica de Valencia, is enorm en slechts één van de drie universiteiten die Valencia rijk is. Santiago Calatrava studeerde hier af in 1975 in... jawel, architectuur en stedenbouw! De campus valt het best te vergelijken met een klein dorp en bevat naast een tiental faculteiten ook een atletiekweg, olympisch zwembad, kapper, apotheek, 8 restaurants, gratis dokter, studentenresidenties, verschillende copycenters, een (gratis!) plotterzaal en last but not least... palmbomen! Geen overbodige luxe in dit klimaat met 320 dagen zon per jaar.

In tegenstelling tot veel erasmussen van andere landen, voor wie hun uitwisseling meestal een extra semester studeren betekent, kadert het bij ons Belgen in onze opleiding waardoor we vrij strenge regels krijgen opgelegd in verband met het kiezen van vakken en berekenen van studiepunten. Niemand die vrij zijn vakken mag kiezen gaat natuurlijk 6u per week in de les Beton zitten die gedoceerd wordt in het Spaans, waar ze de enige buitenlanders zijn en die bovendien 80% aanwezigheid vereist om te slagen. Dan veel liever voor evenveel studiepunten 3u per week beeldhouwen volgen waarbij het bij wijze van spreken volstaat op het einde van het semester een kleinen asbak van twijfelachtige kwaliteit in te leveren.

Gelukkig wordt er niet bij alle vakken zo afgezien. Het Spaanse educatiesysteem werd onlangs volledig hervormd en het valt op dat de aanpak veel praktischer is dan wat we in België gewoon zijn. In het eerste semester was 'Mecánica del suelo' (grondmechanica) bijvoorbeeld het enige theoretische vak met oefenzittingen waarbij er tijdens het jaar niets werd verwacht en een examen tijdens de januarizittijd de enige vorm van evaluatie was. Al onze andere vakken waren projecten, individueel of in groep, of werden permanent geëvalueerd. Veel naar de les gaan dus, actief meewerken en elke week wel een gequoteerd practica of presentatie. Gelukkig zijn de proffen over het algemeen heel vriendelijk en enthousiast. Soms zelfs wat excentriek. De prof van Infografica draagt een string maar is desondanks wel degelijk een man, gelukkig kan hij goed les geven.

MANANA MANANA

Vooroordelen bij ons 'noorderlingen' over Spanje en haar inwoners blijken grotendeels te kloppen. Huurcontracten, Learning-Agreement-perikelen en dringende vragen worden simpelweg met de mantel der luiheid bedekt, en "mañana mañana" is in deze context zowat de belangrijkste Spaanse uitdrukking die er te kennen valt. Het is echt een feit dat men hier alles veel rustiger aanpakt. Stress en drukte is niet aan de Mediterraniërs besteed. Een simpel voorbeeld is dubbelparkeren. Wanneer je geen parkeerplaats vindt laat je je wagen gewoon dubbelgeparkeerd achter zonder de handrem opgetrokken, zodat de chauffeur van de andere auto je even wat naar voor duwt wanneer hij wilt vertrekken.

Het klopt wel dat het klimaat, de nabijheid van de Middellandse zee, de Spaanse openheid en gastvrijheid en algemene trend van levensgenieterij hier zorgen voor een echt buiten-leven. Hier spelen kinderen nog op straat, drinken mensen 's morgens voor hun werk koffie op een terrasje en valt het leven elke dag stil tussen 14 en 17u voor de siësta.

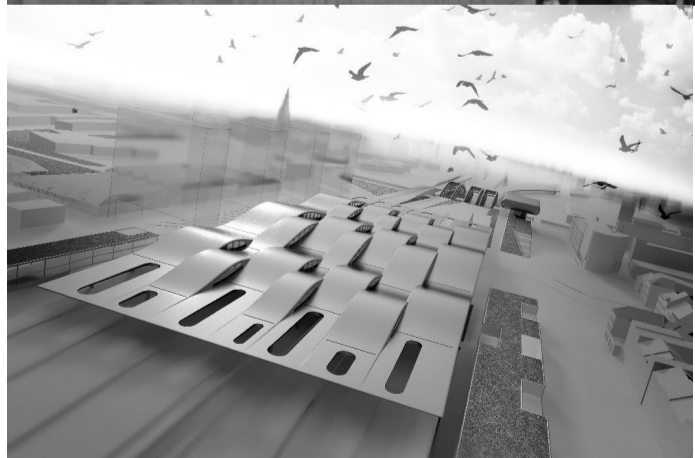
Tekst Nico Van Orshoven
Beeld Nouchka Schrevers

TRAINSPOTTING

VERBINDING ESSEN-LEUVEN

1. Station Essen 2. Antwerpen Luchtbal 3. Havengebouw Zaha Hadid 4. Antwerpen-Noord, © Amaury Henderick 5. Antwerpen-Berchem 6. Ontwerp nieuw stationsgebouw Mechelen

We leggen ons lot voor een tweede maal in handen van de NMBS en wagen ons op een nieuw architecturaal treinavontuur. Met Leuven als doel vertrekken we ditmaal vanuit grensstation Essen, het meest noordelijke station van het land. Dit oude eclectische station is deel van een heel complex, met een douanestation en quarantainestallen. Sinds het openstellen van de grens werden deze functies overbodig en kwamen de gebouwen leeg te staan. Momenteel ligt er een plan op tafel van Plus Office Architects om de hele zone om te vormen tot park, met woningen en een cultuurcentrum in het oude rangeerstation. Maar momenteel ligt alles er nog zeer verlaten bij.

De trein arriveert met enkele minuten vertraging en ik heb al een vermoeden hoe dit komt. Bij het opstappen is het snel duidelijk: elke treinafhankelijke Nederlander die in België moet zijn, zit op deze trein. Sinds het Fyra-fiasco en het uitblijven van een waardig alternatief voor de Beneluxtrein, vormt deze verbinding het enige alternatief. Ik zet me comfortabel aan het raam op een bankje volgens de rijrichting, met voldoende proviand, lees- en luistervoer. Afgeladen verlaat de stoptrein het station voor wat belooft een interessante rit te worden.

Zachtjes boemelt de trein door het kempense winterlandschap. Beurtelings doorkruisen we bossen, velden en gehuchten. Weelderige slierten lintbebouwing tekenen het landschap. Langs een zijde van de sporen ontspringt een gloednieuw fietspad dat mits enkele onderbrekingen een rechtstreekse verbinding legt tussen het station van Essen en Antwerpen-Centraal. Dit fietspad werd door de creatieve cel van de provincie Antwerpen omgedoopt tot fiets-o-strade. Naarmate we Antwerpen naderen maakt het groene landschap plaats voor verstedelijking en verdichting. Zo doorkruist de trein de kernen van Kapellen en Brasschaat om vervolgens halt te houden in Sint-Mariaburg, waar aan mijn rechterkant in de verte de olieraffinaderijen van de Antwerpse haven opdoemen boven een laatste stukje ongerept groen. Zeven haltes gedaan, 4 te gaan, tot grote ergernis van onze noorderburen. "We komen aan in de zone Antwerpen." klinkt het door de luidsprekers, waarop de onervaren pendelaar opgelucht zijn spullen begint te nemen. Tot hun teleurstelling stopt de trein nog in Antwerpen-Noorderdokken en Antwerpen-Luchtbal. Op dit korte stuk passeren we enkele grote huisvestingsprojecten uit de jaren '50 en '60, gebouwd om tegemoet te komen aan de grote woningnood na WO II. Zes identieke torengebouwen domineren het uitzicht. Vanop het station heb je dan weer een zicht op 4 enorme appartementsblokken van de hand van Hugo Van Kuyck. Het station zelf is goed voorzien van graffiti. Geen mooie, maar alleen tags en woorden die zelfs de beste vertaler-tolk niet kan ontcijferen.

De trein komt met moeite terug op gang voor het laatste stukje tot aan de spoorwegkathedraal. Vroeger reed men de hele stad rond om vanuit het zuidoosten Antwerpen-Centraal binnen te rijden, maar sinds de opening van een nieuwe tunnel onder de stad is dit overbodig en komt men binnengereden vanuit het Noorden. Persoonlijk vind ik het laatste stuk voordat we ondergronds gaan het meest interessante. Vanuit de trein heb je een schitterend zicht over Het Eilandje en de Antwerpse Haven. Vroeger was er niets meer te zien dan oude glorie en verval. Nu kijk je op enkele nieuwe woontorens naast het park Spoor Noord, het MAS en enkele andere kleinere projecten. In de verte kan je ook de oude brandweerkazerne van Antwerpen-Noord zien, die momenteel verbouwd wordt tot nieuw hoofdgebouw van de haven van Antwerpen. Het ontwerp van Zaha Hadid heeft iets weg van een grote diamanten boot die zweeft boven het oude gebouw. Het genieten is van korte duur als we reeds na enkele seconden de tunnel in rijden voor een laatste rit naar de eerste overstap.

"Binnen enkele ogenblikken komen we aan in Antwerpen-Centraal." Snel dringt zich een massa op aan de deuren en in het gangpad om toch maar als eerste af te kunnen stappen. Als laatste van de trein en niet gehaast om mijn aansluiting te halen, beslis ik om nog snel een wandeling te maken in het station. Ook moet ik nog beslissen hoe in Leuven te geraken: via Mechelen, via Aarschot of via de luchthaven van Zaventem. Moeilijke keuze, dus laat ik het lot maar beslissen; de eerste trein die ik kan nemen na mijn wandeling pak ik!

Via de Luchthaven zal het zijn. Geen stoptrein deze keer, maar een InterCity die enkel nog stopt in Antwerpen-Berchem, Mechelen en Brussel-Nationaal-Luchthaven. Van de pracht van Antwerpen-Centraal bollen we naar het verloederde Antwerpen-Berchem. Aan de linkerkant zou normaal een lange betonnen muur met graffiti moeten verschijnen, maar deze is helemaal overschilderd met een verfafstotende verf. In het station hebben ze dan juist gekozen voor graffiti kunst om alles wat op te fleuren. Het kan niet absurder worden. We steken een overvolle Antwerpse Ring over en laten de stad achter ons.

Het meest merkwaardige station tussen Antwerpen en Mechelen is ongetwijfeld Mortsel-Oude-God. Hier hebben ze de spoorlijn overbouwd met een plein. Dit plein zit momenteel in een laatste verbouwingsfase en is ontworpen door Abscis Architecten. Spijtig genoeg rijdt de trein hier onderdoor. In tegenstelling tot de stoptrein van de vorige rit, raast de trein door het landschap. Grijs maakt plaats voor groen en al even snel terug voor verstedelijking als we na slechts een tiental minuten Mechelen binnenrijden. Wat me altijd stil krijgt, is het grote kerkhof van Mechelen. In de zomer kijk je vanuit de trein op het loof van de bomen, maar na het vallen van de bladeren zijn het de graven die het zicht bepalen. Stapvoets rijdt de trein verder tot het station. De perrons liggen er verwaarloosd bij, net zoals het hele stationsplein. Gelukkig bestaat er een masterplan voor een nieuwe stationsomgeving. Mechelen is slechts een tussenstop en nadat de reizigerstransfer is afgerond, vertrekt de trein richting luchthaven. Hiervoor volgen we het nieuwe Diabolo-traject. We karren over een schitterende egaalwitte spoorwegbrug en rijden verder op de middenberm van de E19. Spoedig rijdt de trein op volle toeren en haalt zonder moeite menig snelheidsduivel in. Net voor de ingang van de tunnel richting luchthaven rijden we onder een leuke fietserssbrug. Hierna werd alles donker, tot in het station. Trolleys en reiskoffers verlaten de trein om er in andere vormen, kleuren en maten terug op te stappen.

Het laatste stuk ijzeren weg is hetzelfde als vorige editie. Uitgaande van het idee dat er in die korte periode niet al te veel is bijgebouwd, sluit ik mijn ogen tot de sterke geur van 'de Stella' me wekt. Bestemming bereikt en weer een unieke ervaring rijker.

Tekst Wouter Antonissen

SHOWTEX

“De Acoustic Baffle van ShowTex bewijst dat geluidsoptimalisatie, esthetiek en ecologie hand in hand kunnen gaan.”

Geluidsoptimalisatie wordt alsmat belangrijker. Het grootste gedeelte van geluidskwaliteit wordt bepaald door de akoestische eigenschappen van de locatie in kwestie. De akoestiek van een bepaalde ruimte kan verbeterd worden door het hangen van gordijnen. ShowTex ging een stap verder en ontwikkelde de Acoustic Baffle, akoestische panelen volledig gemaakt uit gerecycleerd materiaal.

De afgelopen jaren waren er al heel wat initiatieven binnen de industrie, die ijverden voor een kleinere ecologische voetafdruk en een controle van de effecten die onze sector heeft op het milieu. Tegelijkertijd leggen overheidsinstellingen over heel de wereld strengere regels op voor onze eigen werkzaamheden en die van onze klanten. In het kader van een doorgedreven milieubeleid, streven we bij ShowTex naar een efficiënter gebruik van onze middelen en stimuleren we recyclage van onze producten. Zodoende begonnen we na te denken over het hergebruik van katoenen stofresten en gordijnen en de mogelijke toepassingen in functie van bepaalde noden op de markt.

Door uitgebreid onderzoek in samenwerking met de Universiteit van Leuven kwam ShowTex tot de conclusie dat de akoestiek van een ruimte verbeterd kan worden door verschillende textielen te combineren. Diverse testen resulteerden uiteindelijk in een unieke combinatie en samenstelling van gerecycleerd materiaal met uitstekende akoestische eigenschappen. De basis voor de Acoustic Baffle was hiermee gelegd! De vulling van de Akoestische Baffle bestaat uit vormalen katoenen stofresten en gerecycleerde gordijnen. De akoestische vulling wordt samengeperst tot geluiddempende matten, die op hun beurt worden behandeld met vlamwerende producten. De akoestische matten worden vervolgens gecombineerd met Oeko-Tex gecertificeerd theaterfluweel en afgewerkt met 100% gerecycleerde wol. De Acoustic Baffle van ShowTex is dus een 100% groen product. De baffles worden voorzien van Velcro waardoor ze makkelijk met elkaar te verbinden zijn. De panelen bestaan tevens in verschillende formaten en zijn dus modulair te gebruiken. Ze kunnen als plafond dienen en ook gebogen wanden kunnen netjes worden afgewerkt. De Acoustic Baffle van ShowTex vermindert nagalm, verbetert de geluidskwaliteit en is geschikt voor zowel tijdelijke evenementen als permanente installaties.

STARCHITECTS

©Pieter Van Elst

